2024/1747

26.6.2024

UREDBA (EU) 2024/1747 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 13. junija 2024

o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([1]),

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ([2]),

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ([3]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Od septembra 2021 je opaziti zelo visoke cene in nestanovitnost na trgih električne energije. Kot je navedla Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) v končni oceni zasnove veleprodajnega trga električne energije EU iz aprila 2022, je to predvsem posledica visoke cene plina, ki se uporablja kot vložek za proizvodnjo električne energije.

(2) Zaradi stopnjevanja ruske vojne agresije proti Ukrajini, ki je pogodbenica Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti ([4]), in s tem povezanih mednarodnih sankcij od februarja 2022 je prišlo do plinske krize, motenj na svetovnih trgih energije, poslabšanja težav zaradi visokih cen plina ter znatnega posrednega vpliva na cene električne energije. Ruska vojna agresija proti Ukrajini je povzročila tudi negotovost pri oskrbi z drugimi surovinami, kot sta črni premog in surova nafta, ki se uporabljata v obratih za proizvodnjo električne energije. Ta negotovost je še dodatno znatno povečala nestanovitnost cen električne energije. Zaradi zmanjšane razpoložljivosti več jedrskih reaktorjev in nizke proizvodnje hidroelektrarn so se cene električne energije še bolj zvišale.

(3) Komisija je v odziv na te razmere v sporočilu z dne 13. oktobra 2021 o „spopadanju z naraščajočimi cenami energije: nabor orodij za ukrepanje in podporo“ predlagala nabor ukrepov, ki jih lahko Unija in njene države članice uporabijo za obravnavanje takojšnjega učinka visokih cen energije na gospodinjske odjemalce in podjetja, vključno z dohodkovno podporo, davčnimi olajšavami, ukrepi za manjšo porabo energije in shranjevanje energije, ter za krepitev odpornosti na prihodnje cenovne pretrese. Komisija je v sporočilu z dne 8. marca 2022 o „REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo“ predstavila vrsto dodatnih ukrepov za okrepitev nabora orodij in odziv na naraščajoče cene energije. Prav tako je 23. marca 2022 vzpostavila začasni okvir državne pomoči, s katerim je dovolila nekatere subvencije za ublažitev učinka visokih cen energije.

(4) Komisija je v sporočilu z dne 18. maja 2022 o „načrtu REPowerEU“ uvedla dodatne ukrepe, osredotočene na manjšo porabo energije, diverzifikacijo oskrbe z energijo, višji cilj glede energetske učinkovitosti in pospešeno uvajanje energije iz obnovljivih virov, da bi zmanjšali odvisnost Unije od ruskih fosilnih goriv, vključno s predlogom za povišanje cilja Unije glede obnovljivih virov energije v končni bruto porabi energije do leta 2030 na 45 %. Poleg tega so bili v sporočilu Komisije z dne 18. maja 2022 o „kratkoročnih intervencijah na trgu energije in dolgoročnih

([1]) UL C 293, 18.8.2023, str. 112.
([2]) UL C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj.
([3]) Stališče Evropskega parlamenta z dne 11. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 21. maja 2024.
([4]) UL L 198, 22.7.2006, str. 18.

izboljšavah zasnove trga električne energije – načrt za ukrepanje“ določeni dodatni kratkoročni ukrepi za spopadanje z visokimi cenami energije in hkrati opredeljena potencialna področja za izboljšanje zasnove trga električne energije; prav tako je bila napovedana namera, da se ta področja ocenijo z namenom spremembe zakonodajnega okvira.

(5) Da bi Unija čim prej obravnavala krizo zaradi cen energije in varnostne pomisleke ter se spopadla s povišanjem cen za državljane, je sprejela več pravnih aktov, vključno z Uredbo (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta ([5]), ki vzpostavlja trden režim skladiščenja plina, ter Uredbo Sveta (EU) 2022/1369 ([6]), v kateri so določeni učinkoviti ukrepi za zmanjšanje povpraševanja po plinu in električni energiji, Uredbo Sveta (EU) 2022/1854 ([7]), s katero so bili vzpostavljeni režimi omejevanja cen, da bi se izognili nepričakovanim dobičkom na trgih plina in električne energije, in Uredbo Sveta (EU) 2022/2577 ([8]), s katero so bili vzpostavljeni ukrepi za pospešitev postopkov izdaje dovoljenj za obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.

(6) Dobro povezan trg energije, ki temelji na uredbah (EU) 2018/1999 ([9]), (EU) 2019/942 ([10]) in (EU) 2019/943 ([11]) Evropskega parlamenta in Sveta ter direktivah (EU) 2018/2001 ([12]), (EU) 2018/2002 ([13]) in (EU) 2019/944 ([14]) Evropskega parlamenta in Sveta, ki so skupaj splošno znane kot sveženj Čista energija za vse Evropejce, sprejet v letih 2018 in 2019 (v nadaljnjem besedilu: sveženj za čisto energijo), Uniji omogoča, da v kakršnih koli razmerah izkoristi gospodarske prednosti enotnega trga energije ter s tem zagotavlja zanesljivost oskrbe in vzdržuje proces razogljičenja za doseganje cilja Unije glede podnebne nevtralnosti. Tudi čezmejna medsebojna povezljivost zagotavlja varnejše, zanesljivejše in učinkovitejše delovanje elektroenergetskih sistemov ter boljšo odpornost na kratkoročne cenovne pretrese.

(7) Krepitev notranjega trga energije ter doseganje ciljev podnebnega in energetskega prehoda zahteva znatno nadgradnjo elektroenergetskega omrežja Unije, da se bo lahko prilagodilo velikemu povečanju zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ob spremenljivih proizvodnih količinah, odvisnih od vremenskih razmer, in spreminjanjem vzorcev pretoka električne energije po Uniji, ter obravnavalo nove potrebe, kot so električna vozila in toplotne črpalke. Naložbe v omrežja znotraj in prek meja so ključne za pravilno delovanje notranjega trga električne energije, vključno z zanesljivostjo oskrbe. Take naložbe so potrebne za povezovanje energije iz obnovljivih virov in povpraševanja v okoliščinah, kadar sta ta vidika med seboj bolj oddaljena kot v preteklosti, ter nenazadnje za doseganje podnebnih in energetskih ciljev Unije. Zato bi morala vsaka reforma trga električne energije v Uniji prispevati k bolj povezanemu evropskemu elektroenergetskemu omrežju, da se zagotovi, da vsaka država članica doseže raven elektroenergetske medsebojne povezanosti v skladu s ciljem vsaj 15-odstotne elektroenergetske medsebojne povezanosti za leto 2030 na podlagi člena 4, točka (d)(1), Uredbe (EU) 2018/1999, da se ta zmogljivost medsebojnega povezovanja v največji možni meri uporablja za čezmejno trgovino ter da se zgradita ali nadgradita elektroenergetsko omrežje Unije in infrastruktura za povezljivost, kot so projekti skupnega interesa Unije na podlagi Uredbe (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta ([15]). Vsem državljanom in podjetjem Unije bi bilo treba

([5]) Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2022 o spremembi Uredb (EU) 2017/1938 in (ES) št. 715/2009 glede skladiščenja plina (UL L 173, 30.6.2022, str. 17).

([6]) Uredba Sveta (EU) 2022/1369 z dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu (UL L 206, 8.8.2022, str. 1).

([7]) Uredba Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L 261 I, 7.10.2022, str. 1).

([8]) Uredba Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, 29.12.2022, str. 36).

([9]) Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

([10]) Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22).

([11]) Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54).

([12]) Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

([13]) Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetski učinkovitosti (UL L 328, 21.12.2018, str. 210).

([14]) Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

([15]) Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45).

zagotoviti ustrezno povezljivost, saj bi tako lahko imeli velike priložnosti za sodelovanje pri energetskem prehodu in digitalni preobrazbi Unije. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti najbolj oddaljenim regijam iz člena 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki priznava njihove posebne omejitve in predvideva sprejetje posebnih ukrepov v zvezi z njimi.

(8) Sedanja zasnova trga električne energije je med drugim pripomogla k nastanku novih in inovativnih proizvodov, storitev in ukrepov na maloprodajnih trgih električne energije, s čimer podpira energetsko učinkovitost in uporabo energije iz obnovljivih virov ter povečuje izbiro, da bi se porabnikom pomagalo pri zniževanju računov za energijo, tudi z malimi proizvodnimi napravami in nastajajočimi storitvami za zagotavljanje prilagajanja odjema. Krepitev in izkoriščanje potenciala digitalizacije energetskega sistema, kot je dejavna udeležba porabnikov, je ključni element prihodnjih trgov električne energije in elektroenergetskih sistemov v Uniji. Hkrati je treba spoštovati izbiro porabnikov in jim omogočiti, da izkoristijo različne ponudbe pogodb, gospodinjske odjemalce pa zaščititi pred visokimi cenami med energetsko krizo. Povezovanje energetskega sistema je namenjeno načrtovanju in upravljanju energetskega sistema kot celote, ki vključuje več nosilcev energije, infrastruktur in sektorjev porabe energije, z ustvarjanjem močnejših povezav med njimi, v medsebojni sinergiji in podprto z digitalizacijo, da se zagotovi varna, cenovno dostopna, zanesljiva in trajnostna energija.

(9) V razmerah energetske krize se je pokazalo več pomanjkljivosti in nepričakovanih posledic sedanje zasnove trga električne energije, ki so povezane z vplivom visokih in nestanovitnih cen fosilnih goriv na kratkoročne trge električne energije, zaradi česar so gospodinjstva in podjetja izpostavljena znatnim porastom cen in posledičnimi učinki na njihovih računih za električno energijo.

(10) Hitrejše uvajanje energije iz obnovljivih virov in čistih prožnih tehnologij je najbolj trajnosten in stroškovno učinkovit način, da se strukturno zmanjša povpraševanje po fosilnih gorivih za proizvodnjo električne energije in omogoči neposredna poraba električne energije z elektrifikacijo povpraševanja po energiji in povezovanjem energetskega sistema. Obnovljivi viri lahko zaradi nizkih operativnih stroškov pozitivno vplivajo na cene električne energije po vsej Uniji in zmanjšajo porabo fosilnih goriv.

(11) S spremembami zasnove trga električne energije bi bilo treba zagotoviti, da bodo imeli porabniki, tudi najranljivejši med njimi, koristi od vse večjega uvajanja energije iz obnovljivih virov in energetskega prehoda kot celote, ter jih navsezadnje zaščititi pred energetskimi krizami, hkrati pa preprečiti, da bi se še več gospodinjskih odjemalcev ujelo v past energetske revščine. S temi spremembami naj bi se ublažil vpliv visokih cen fosilnih goriv, zlasti plina, na cene električne energije, da bi se gospodinjskim odjemalcem in podjetjem omogočilo dolgoročno izkoriščanje cenovno dostopne in zanesljive energije iz trajnostnih obnovljivih in nizkoogljičnih virov ter energetsko učinkovitih rešitev pri zmanjševanju skupnih stroškov energije, kar bi lahko zmanjšalo potrebo po širitvi elektroenergetskega omrežja in proizvodnih zmogljivosti.

(12) Reforma zasnove trga električne energije je usmerjena v doseganje dostopnih in konkurenčnih cen električne energije za vse porabnike. Kot taka naj bi bila reforma koristna ne le za gospodinjske odjemalce, ampak tudi za konkurenčnost industrijskih panog Unije, saj bi olajšala naložbe v čisto tehnologijo, ki jih te potrebujejo za uresničitev prehoda na podnebno nevtralnost. Energetski prehod v Uniji je treba podpreti s trdno osnovo za proizvodnjo z uporabo čiste tehnologije. Te reforme bodo podprle cenovno dostopno elektrifikacijo industrije ter vodilni položaj Unije v svetu na področju raziskav in inovacij v zvezi s tehnologijami za čisto energijo.

(13) Dobro delujoči in učinkoviti kratkoročni trgi so ključno orodje za vključevanje obnovljivih virov energije in virov, ki omogočajo prožnost, na trg električne energije ter omogočajo stroškovno učinkovito povezovanje energetskega sistema.

(14) Trgi znotraj dneva so še zlasti pomembni za vključevanje spremenljivih obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem ob najnižjih stroških, saj udeležencem na trgu omogočajo trgovanje s primanjkljajem ali presežkom električne energije bližje času dobave. Ker lahko proizvajalci energije iz spremenljivih obnovljivih virov svojo proizvodnjo natančno ocenijo le blizu času dobave, je ključnega pomena, da imajo čim več priložnosti za trgovanje z dostopom do likvidnega trga čim bližje času dobave električne energije. Čas zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva bi bilo zato treba skrajšati in določiti bližje realnemu času, da se čim bolj povečajo priložnosti udeležencev na trgu za trgovanje s primanjkljaji in presežki električne energije ter da se prispeva k boljšemu vključevanju spremenljivih obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem. Kadar ta sprememba povzroči tveganja za zanesljivost oskrbe in da se omogoči stroškovno učinkovit prehod na krajši čas zaprtja trgovanja med območji, bi morali imeti operaterji prenosnih sistemov možnost, da na podlagi ocene učinka in po pridobitvi odobritve

zadevnega regulativnega organa zahtevajo odstopanje, s katerim se dobi podaljšanje časovnega okvira za izvedbo. Ta zahteva bi morala vključevati akcijski načrt s konkretnimi ukrepi za izvedbo novega časa zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva.

(15) Zato je pomembno, da se trgi znotraj dneva prilagodijo vključitvi tehnologij za energijo iz spremenljivih obnovljivih virov, kot sta sončna in vetrna energija, ter vključitvi prilagajanja odjema in shranjevanja energije. Likvidnost trgov znotraj dneva bi bilo treba izboljšati s knjigami naročil, ki si jih delijo operaterji trga znotraj trgovalnega območja, tudi kadar so prenosne zmogljivosti med območji določene na nič ali po zaprtju trgovanja znotraj dneva. Za zagotovitev, da si imenovani operaterji trgov električne energije delijo knjige naročil v časovnih okvirih spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva, bi morali ti vsa naročila za produkte za dan vnaprej in produkte znotraj dneva in produkte z enakimi značilnostmi oddati v okviru enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva ter ne bi smeli organizirati trgovanja s produkti za dan vnaprej ali produkti znotraj dneva ali produkti z enakimi značilnostmi izven okvira enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva. Da bi obravnavali tveganje diskriminacije pri trgovanju s produkti za dan vnaprej in produkti znotraj dneva v okviru ter izven okvira enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva ter posledično odtekanje likvidnosti na spojenih trgih električne energije Unije, bi se morala ta obveznost uporabljati za imenovane operaterje trgov električne energije, podjetja, ki izvajajo neposreden ali posreden nadzor nad imenovanim operaterjem trga električne energije, ter podjetja, ki so pod neposrednim ali posrednim nadzorom imenovanega operaterja trga električne energije. Za izboljšanje preglednosti na trgih bi morali udeleženci na trgu po potrebi zagotoviti informacije iz proizvodnih enot, brez poseganja v predstavitev ponudb v skladu z ustreznim okvirom v vsaki državi članici.

(16) Poleg tega bi bilo treba z zmanjšanjem najmanjše velikosti ponudbe zagotoviti udeležbo malih ponudnikov storitev za zagotavljanje prožnosti na kratkoročnih trgih električne energije.

(17) Da bi se zagotovilo učinkovito vključevanje električne energije, proizvedene iz spremenljivih obnovljivih virov energije, in zmanjšala potreba po proizvodnji električne energije iz fosilnih goriv v razmerah krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije, bi morale imeti države članice možnost od operaterjev sistemov zahtevati, da predlagajo naročilo produkta za izravnavo konic, ki omogoča dodatno zmanjšanje odjema, da bi tako prispevali k prilagajanju porabe v elektroenergetskem sistemu. Zadevni regulativni organ bi moral predlog za produkt za izravnavo konic oceniti z vidika doseganja zmanjšanja povpraševanja po električni energiji in zmanjšanja vpliva na veleprodajne cene električne energije v času konic. Ker je namen produkta za izravnavo konic zmanjšati in preusmeriti porabo električne energije ter da bi se izognili povečanju emisij toplogrednih plinov, aktivacija produkta za izravnavo konic ne bi smela biti povezana z začetkom proizvodnje električne energije na osnovi fosilnih goriv za merilnim mestom. Ker naj bi se produkt za izravnavo konic uporabljal le v omejenih razmerah krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije, se lahko njegovo naročilo izvede do enega tedna pred sprostitvijo dodatnih zmogljivosti za prilagajanje odjema. Operaterji sistemov bi morali imeti možnost, da produkt za izravnavo konic aktivirajo pred začetkom ali v času odprtja trga za dan vnaprej. Alternativno bi moralo biti mogoče tudi, da bi se produkt za izravnavo konic aktiviral samodejno na podlagi predhodno določene cene električne energije. Operater sistema bi moral za preverjanje obsega zmanjšanja porabe električne energije uporabiti izhodišče, ki odraža pričakovano porabo električne energije brez aktiviranja produkta za izravnavo konic, in po posvetovanju z udeleženci na trgu razviti osnovno metodologijo. To metodologijo bi moral odobriti zadevni regulativni organ. ACER bi moral oceniti učinek uporabe produktov za izravnavo konic na trgu električne energije v Uniji, pri čemer bi moral upoštevati potrebo po tem, da ti produkti ne izkrivljajo neupravičeno delovanja trgov električne energije ali povzročajo preusmeritve storitev prilagajanja odjema na produkte za izravnavo konic, in bi moral imeti možnost, da regulativnim organom izda priporočila, ki se upoštevajo pri njihovi oceni na nacionalni ravni. Poleg tega bi moral ACER oceniti učinek razvoja produktov za izravnavo konic na trg električne energije Unije v običajnih razmerah. Na podlagi te ocene bi morala imeti Komisija možnost, da po potrebi predloži zakonodajni predlog za spremembo Uredbe (EU) 2019/943, da bi uvedla produkte za izravnavo konic zunaj kriznih razmer zaradi cen električne energije.

(18) Da bi lahko porabniki dejavno sodelovali na trgih električne energije in da bi se zagotovila prožnost, se jih postopoma opremi s pametnimi števci. Vendar je uvajanje pametnih merilnih sistemov v več državah članicah še vedno počasno, zato morajo države članice nujno izboljšati pogoje za namestitev pametnih merilnih sistemov, da bi čim prej dosegli popolno pokritost. Vendar bi morali imeti operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov in zadevni udeleženci na trgu, vključno z neodvisnimi agregatorji, možnost, da na podlagi soglasja končnega odjemalca uporabijo podatke iz namenskih merilnih naprav v skladu s členoma 23 in 24 Direktive (EU) 2019/944 ter drugim ustreznim pravom Unije, vključno s pravom o varstvu podatkov in zasebnosti, zlasti Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta ([16]). Poleg tega bi morali operaterji prenosnih sistemov in operaterji

([16]) Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

distribucijskih sistemov samo v primerih, kadar pametni merilni sistemi še niso nameščeni in kadar ne zagotavljajo zadostne ravni granularnosti podatkov, na podlagi soglasja končnega odjemalca uporabili podatke iz namenskih merilnih naprav za zaznavanje in obračun storitev za zagotavljanje prožnosti, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje energije. Z omogočanjem uporabe podatkov iz namenskih merilnih naprav za zaznavanje in obračun bi se morala olajšati dejavna udeležba končnih odjemalcev na trgu in razvoj njihovega prilagajanja odjema. Pri uporabi podatkov iz teh namenskih merilnih naprav bi bilo treba izpolnjevati zahteve glede kakovosti podatkov.

(19) Ta uredba določa pravno podlago za obdelavo osebnih podatkov v skladu z Uredbo (EU) 2016/679. Države članice bi morale zagotoviti izpolnjevanje vseh načel in obveznosti v zvezi z varstvom osebnih podatkov iz Uredbe (EU) 2016/679, tudi glede najmanjšega obsega podatkov. Kadar je cilj te uredbe mogoče doseči brez obdelave osebnih podatkov, bi morali upravljavci podatkov uporabiti anonimizirane in zbirne podatke.

(20) Porabniki in dobavitelji potrebujejo uspešne in učinkovite terminske trge za kritje dolgoročne izpostavljenosti cenam in zmanjšanje njihove odvisnosti od kratkoročnih cen. Za zagotovitev, da lahko odjemalci energije po vsej Uniji v celoti izkoristijo prednosti povezanih trgov električne energije in konkurence po vsej Uniji, bi morala Komisija oceniti učinek morebitnih ukrepov za izboljšanje delovanja terminskih trgov električne energije v Uniji, kot so pogostost dodeljevanja, zapadlost in narava dolgoročnih pravic do prenosa, načini za okrepitev sekundarnega trga in morebitna uvedba regionalnih virtualnih vozlišč.

(21) Del ocene, povezan z morebitno uvedbo regionalnih virtualnih vozlišč, bi moral med drugim zajemati posledice v zvezi s predhodno obstoječimi medvladnimi sporazumi, povezanimi z elektrarnami, ki so v čezmejnem skupnem lastništvu. Če bi bila regionalna virtualna vozlišča uvedena, bi odražala združeno ceno več trgovalnih območij in zagotavljala referenčno ceno, ki bi jo morali operaterji trga uporabiti pri ponujanju terminskih produktov za varovanje pred tveganjem. V tem smislu regionalnih virtualnih vozlišč ne bi smeli razumeti kot subjekte, ki urejajo ali izvajajo transakcije. Regionalna virtualna vozlišča bi z določanjem indeksa referenčnih cen omogočala združevanje likvidnosti in udeležencem na trgu zagotavljala dodatne možnosti varovanja pred tveganji. Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za podrobnejšo opredelitev, kadar je potrebno, ukrepov in orodij za zasnovo terminskega trga električne energije v Uniji, tudi v zvezi z uvedbo regionalnih virtualnih vozlišč. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ([17]).

(22) Da bi se povečale možnosti udeležencev na trgu za varovanje pred tveganji, bi bilo treba razširiti vlogo enotne platforme za dodeljevanje, vzpostavljene v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2016/1719 ([18]). Enotna platforma za dodeljevanje bi morala delovati kot subjekt, ki ponuja dodeljevanje finančnih dolgoročnih pravic do prenosa in olajšuje trgovanje z njimi v imenu operaterjev prenosnih sistemov med različnimi trgovalnimi območji in po potrebi regionalnimi virtualnimi vozlišči.

(23) Operaterje prenosnih sistemov in operaterje distribucijskih sistemov bi bilo treba z omrežninami spodbujati k uporabi storitev za zagotavljanje prožnosti, in sicer z nadaljnjim razvojem inovativnih rešitev za optimizacijo obstoječega omrežja in nabavo storitev za zagotavljanje prožnosti, zlasti prilagajanja odjema ali shranjevanja energije. V ta namen bi morala biti omrežna zasnovana tako, da bi se upoštevali operativni odhodki in naložbe v osnovna sredstva operaterjev sistemov ali učinkovita kombinacija obojega, da bi lahko ti operaterji stroškovno učinkovito upravljali elektroenergetski sistem. Zaradi zahteve po stroškovni učinkovitosti ne bi smela biti omejena možnost učinkovite prerazporeditve stroškov, kadar se uporabljajo omrežnine, ki se prilagajajo glede na lokacijo ali čas. To bi dodatno prispevalo k vključevanju energije iz obnovljivih virov ob najnižjih stroških za elektroenergetski sistem in končnim odjemalcem omogočilo, da ovrednotijo svoje rešitve za zagotavljanje prožnosti. Regulativni organi bodo imeli osrednjo vlogo pri zagotavljanju zadostnih naložb za potreben razvoj, širitev in okrepitev omrežja. Regulativni organi bi morali spodbujati sprejemanje in uporabo predhodnih naložb v javnosti ter pospeševanje razvoja omrežja kot odziv na pospešeno uvajanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov, po potrebi tudi na določenih območjih za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije, in povpraševanje po pametni elektrifikaciji.

(24) Obnovljivi viri energije na morju, kot so vetrna energija na morju, oceanska energija in plavajoče fotonapetostne elektrarne, bodo imeli ključno vlogo pri izgradnji elektroenergetskega sistema, ki bo večinoma temeljil na obnovljivih virih energije, in pri zagotavljanju podnebne nevtralnosti do leta 2050. Vendar obstajajo precejšnje ovire za njihovo širše in učinkovito uvajanje, kar preprečuje masovno povečanje, potrebno za doseganje teh ciljev.

([17]) Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

([18]) Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 259, 27.9.2016, str. 42).

Podobne ovire bi se lahko v prihodnosti pojavile tudi v zvezi z drugimi tehnologijami na morju. Da bi se zmanjšalo naložbeno tveganje za razvijalce projektov na morju, se lahko razvoj projektov na morju olajša z instrumenti, kot so pogodbe o nakupu električne energije ali dvosmerne pogodbe na razliko. Pri hibridnih projektih na morju, povezanih z več kot enim trgom na trgovalnem območju na morju, obstaja dodatno tveganje, povezano z edinstvenim topografskim položajem v zvezi z dostopom do trga. Da bi se zmanjšalo tveganje pri takih projektih, bi morali operaterji prenosnih sistemov plačati nadomestilo, kadar v potrjenih rezultatih izračuna zmogljivosti niso dali na voljo zmogljivosti, dogovorjene v sporazumih o priključitvi na povezovalnem daljnovodu, ali niso dali na voljo zmogljivosti na kritičnih elementih omrežja na podlagi pravil za izračun zmogljivosti, določenih v členu 16(8) Uredbe (EU) 2019/943 ali v obeh primerih. Operaterjem prenosnih sistemov ne bi bilo treba plačati nadomestila, če so v potrjenih rezultatih izračuna zmogljivosti dali na voljo zmogljivost povezovalnega daljnovoda, ki je enaka ali večja od zahtev iz sporazuma o priključitvi, ter zmogljivost na kritičnih elementih omrežja v skladu s pravili, določenimi v členu 16(8) Uredbe (EU) 2019/943. Operaterji prenosnih sistemov bi si morali v zadevnem sporazumu o priključitvi z upravljavcem naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju prizadevati, da se skupna dogovorjena zmogljivost zagotovi kot fiksna, neprožna in skladna z okvirom za sporazume o priključitvi, vzpostavljenim z Direktivo (EU) 2019/944. Države članice bi morale biti o sporazumu o priključitvi pravočasno vnaprej obveščene. Nadomestilo bi bilo treba plačati bodisi v primeru, da se razpoložljive prenosne zmogljivosti zmanjšajo do te mere, da celotne količine proizvedene električne energije, ki bi jo naprava za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju sicer lahko izvozila, ne bi bilo mogoče dobaviti na okoliške trge, ali v primeru, da se – tudi če je mogoč izvoz – zaradi zmanjšanja zmogljivosti temu ustrezno zniža cena na trgovalnem območju na morju v primerjavi s tem, da do zmanjšanja zmogljivosti ne bi prišlo, ali v obeh primerih. Nadomestilo bi bilo treba plačati iz prihodka od prezasedenosti. Uporabljati bi se moralo, kadar eden ali več operaterjev prenosnih sistemov ne omogoča zadostne zmogljivosti za izvoz zmogljivosti za proizvodnjo električne energije na svojem povezovalnem daljnovodu do zmogljivosti, dogovorjene v sporazumu o priključitvi, nadomestilo pa bi morali zagotoviti ti operaterji prenosnih sistemov. Če je nezadostna zmogljivost posledica dejstva, da drugi operaterji prenosnih sistemov niso omogočali zmogljivosti na svojih kritičnih elementih omrežja na podlagi pravil za izračun zmogljivosti, določenih v členu 16(8) Uredbe (EU) 2019/943, bi bilo treba stroške nadomestila v interesu regionalne pravičnosti sorazmerno razdeliti med te operaterje prenosnih sistemov v skladu z načelom „onesnaževalec plača“. Poleg tega se lahko vsako nadomestilo, ki ni zajeto s to sorazmerno razdelitvijo, razdeli med zadevne strani v državah članicah, ki so vključene v hibridni projekt na morju, v okviru njihovih dogovorov o delitvi stroškov. To nadomestilo ne bi smelo povzročiti prekomernega nadomestila, njegov namen pa je uravnotežiti zmanjšane prihodke upravljavcev naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju zaradi zmanjšanega dostopa do medsebojno povezanih trgov. Vezano bi moralo biti le na proizvodno zmogljivost, ki je na voljo na trgu in je lahko odvisna od vremenskih razmer ter izključuje izpade in vzdrževanje projekta na morju. Nadomestilo v primeru pomanjkanja dostopa do prenosnega omrežja se ne bi smelo razlagati kot prednostno dispečiranje in bi moralo biti usklajeno z načeloma nediskriminacije in čim večjega povečanja čezmejnih zmogljivosti za trgovanje na podlagi člena 16(4) Uredbe (EU) 2019/943. Poleg tega ne bi smelo biti dvojnega nadomestila za enako tveganje, ki ga zajema ta določba, na primer, če je tveganje že zajeto s pogodbo na razliko ali drugim ustreznim programom podpore. Podrobnosti tega mehanizma nadomestil in metodologija za izvajanje, ki jih je treba oblikovati, vključno s pogoji, pod katerimi lahko ukrep preneha veljati, kot je obstoj zadostnega povpraševanja na trgovalnem območju na morju, na primer velik elektrolizer, ali neposreden dostop do zadostnega števila trgov, da tveganje izgine, naj bi bile podrobneje opredeljene v izvedbenem aktu, po potrebi tudi s spremembami Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 ([19]).

(25) Na veleprodajnem trgu za dan vnaprej se najprej uporabi energija, proizvedena v elektrarnah z nižjimi mejnimi stroški, vendar ceno, ki jo prejmejo vsi udeleženci na trgu, določi zadnja elektrarna, potrebna za pokritje povpraševanja, to je elektrarna z najvišjimi mejnimi stroški ob poravnavi trga. V zvezi s tem je energetska kriza pokazala, da lahko rast cen plina in črnega premoga povzroči izjemno in trajno zvišanje cen, po katerih elektrarne na plin in premog ponujajo električno energijo na veleprodajnem trgu za dan vnaprej. To pa je privedlo do izjemno visokih cen na trgu za dan vnaprej po vsej Uniji, saj so elektrarne na plin in premog pogosto elektrarne z najvišjimi mejnimi stroški, potrebnimi za zadovoljitev povpraševanja po električni energiji.

(26) Glede na vlogo cene na trgu za dan vnaprej kot reference za ceno na drugih veleprodajnih trgih električne energije in glede na dejstvo, da vsi udeleženci na trgu prejmejo obračunsko ceno, so tehnologije z znatno nižjimi mejnimi stroški dosledno beležile visoke prihodke.

([19]) Uredba Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24).

(27) Da bi Unija dosegla cilje glede razogljičenja in cilje iz načrta REPowerEU ter postala bolj energetsko neodvisna, mora precej pospešiti uvajanje obnovljivih virov energije. Glede na naložbene potrebe za dosego teh ciljev bi bilo treba zagotoviti, da se na trgu vzpostavi dolgoročni cenovni signal.

(28) V tem okviru bi si morale države članice prizadevati za vzpostavitev ustreznih tržnih razmer za dolgoročne tržne instrumente, kot so pogodbe o nakupu električne energije. Pogodbe o nakupu električne energije so dvostranske pogodbe o nakupu med proizvajalci in kupci električne energije, ki so sklenjene prostovoljno in na podlagi pogojev tržnih cen brez regulativnih posegov v določanje cen. Zagotavljajo dolgoročno stabilnost cen za odjemalca in gotovost, ki je potrebna za to, da lahko proizvajalec sprejme odločitev o naložbi. Kljub temu ima le nekaj držav članic dejavne trge pogodb o nakupu električne energije, kupci pa so običajno omejeni na velika podjetja, tudi zaradi obstoja nekaterih ovir v zvezi s pogodbami o nakupu električne energije, natančneje težav pri kritju za tveganje neplačila kupca v okviru teh dolgoročnih pogodb. Države članice bi morale pri oblikovanju politik za doseganje ciljev razogljičenja energije iz celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov upoštevati potrebo po vzpostavitvi dinamičnega trga pogodb o nakupu električne energije. Države članice bi morale pri oblikovanju ukrepov, ki neposredno vplivajo na pogodbe o nakupu električne energije, spoštovati morebitna legitimna pričakovanja ter upoštevati učinke teh ukrepov na obstoječe in prihodnje pogodbe o nakupu električne energije.

(29) V skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 morajo države članice oceniti regulativne in upravne ovire za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov ter odpraviti neupravičene ovire in nesorazmerne ali diskriminatorne postopke ali plačila ter spodbujati uporabo takih pogodb. Poleg tega morajo države članice v celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih opisati politike in ukrepe, ki olajšujejo uporabo pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov. Brez poseganja v navedeno obveznost poročanja o regulativnem okviru, ki vpliva na trg pogodb o nakupu električne energije, bi morale države članice zagotoviti, da so instrumenti za zmanjšanje finančnih tveganj, povezanih s kupčevim neizpolnjevanjem dolgoročnih plačilnih obveznosti v okviru pogodb o nakupu električne energije, dostopni odjemalcem, ki se soočajo z ovirami pri vstopu na trg pogodb o nakupu električne energije in ki niso v finančnih težavah. Države članice bi morale imeti možnost, da se odločijo za vzpostavitev jamstvene sheme po tržnih cenah, kadar zasebna jamstva niso dostopna ali niso dovolj dostopna. Kadar država članica vzpostavi tako jamstveno shemo, bi morala vključiti določbe za preprečitev zmanjšanja likvidnosti na trgih električne energije, na primer z uporabo finančnih pogodb o nakupu električne energije. Države članice bi se lahko odločile, da olajšajo agregiranje povpraševanja po pogodbah o nakupu električne energije s strani odjemalcev, ki se posamično soočajo z ovirami pri vstopu na trg pogodb o nakupu električne energije, skupaj pa bi morali proizvajalcem dati privlačno ponudbo za pogodbe o nakupu električne energije. Države članice ne bi smele zagotavljati podpore za pogodbe o nakupu električne energije, proizvedene iz fosilnih goriv. Države članice bi morale imeti možnost, da v skladu s svojimi politikami razogljičenja jamstvene sheme, ki jih podpirajo, omejijo na izključno podporo nove proizvodnje energije iz obnovljivih virov, zlasti kadar trg za pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov ni dovolj razvit. Čeprav bi moral privzeti pristop zajemati nediskriminacijo med porabniki, bi se lahko države članice odločile, da bodo te instrumente namenile posebni kategoriji porabnikov, pri čemer bodo uporabile objektivna in nediskriminatorna merila. V tem okviru bi morale države članice zagotoviti ustrezno usklajevanje, tudi z instrumenti, ki se zagotavljajo na ravni Unije, na primer s strani Evropske investicijske banke (EIB).

(30) Države članice imajo pri oblikovanju in dodeljevanju javne podpore na voljo več instrumentov za podporo razvoju trgov pogodb o nakupu električne energije. Omogočanje razvijalcem projektov na področju energije iz obnovljivih virov, ki sodelujejo na javnem razpisu za podporo, da rezervirajo delež proizvodnje energije za prodajo na podlagi pogodbe o nakupu električne energije, bi prispevalo k razvoju in rasti trgov pogodb o nakupu električne energije. Poleg tega bi si morale države članice v okviru ocenjevanja teh ponudb prizadevati za uporabo meril za spodbujanje dostopa do trga pogodb o nakupu električne energije za akterje, ki se soočajo z vstopnimi ovirami, kot so mala in srednja podjetja, tako da bi dale prednost ponudnikom, ki predložijo podpisano pogodbo o nakupu električne energije ali zavezo, da bodo podpisali pogodbo o nakupu električne energije za del proizvodnje v okviru projekta od enega ali več potencialnih kupcev, ki imajo težave pri dostopu do trga takih pogodb.

(31) Da bi prispeval k preglednosti in razvoju trgov pogodb o nakupu električne energije na ravni Unije in držav članic, bi moral ACER objaviti letno oceno teh trgov, oceniti potrebo po pripravi in izdaji prostovoljnih predlog za pogodbe o nakupu električne energije ter jih pripraviti, če se v oceni ugotovi, da je to potrebno.

(32) Države članice bi morale posebno pozornost nameniti čezmejnim pogodbam o nakupu električne energije in odpraviti neupravičene ovire, posebej povezane z njimi, da bi porabnikom v državah članicah z omejeno zmogljivostjo omogočili dostop do električne energije, proizvedene v drugih regijah, brez diskriminacije.

(33) Kadar Komisija na podlagi ustrezne ocene ugotovi, da države članice potrebujejo podporo pri odpravljanju ovir na trgih pogodb o nakupu električne energije, bi morala imeti možnost, da pripravi posebne smernice. Te smernice bi se morale osredotočiti predvsem na odpravo ovir, ki preprečujejo širitev trgov pogodb o nakupu električne energije, vključno s čezmejnimi pogodbami o nakupu električne energije. Take ovire so lahko zelo raznolike, od regulativnih ovir, zlasti nesorazmernih ali diskriminatornih postopkov ali plačil, do vloge potrdil o izvoru ali obravnave pogodb o nakupu električne energije pri dostopu potencialnih odjemalcev do rešitev financiranja.

(34) Uredba (EU) 2018/1999 določa uporabo mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov kot orodja za lažje doseganje zavezujočega cilja Unije glede energije iz obnovljivih virov za leto 2030. Na podlagi Direktive (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta ([20]), si morajo države članice poleg zavezujočega cilja Unije v višini 42,5 % skupaj prizadevati za povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije Unije leta 2030 na 45 %. Zato bi morala Komisija oceniti, ali bi lahko ukrepi na ravni Unije prispevali k doseganju dodatnega 2,5-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije Unije, kar bi dopolnjevalo nacionalne ukrepe. Komisija bi morala v zvezi s tem analizirati možnost uporabe mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov za organiziranje dražb energije iz obnovljivih virov na ravni Unije v skladu z ustreznim regulativnim okvirom.

(35) Kadar se države članice odločijo, da bodo z „neposrednimi programi zaščite cen“ podprle javno financirane naložbe v nove naprave za proizvodnjo nizkoogljične električne energije iz nefosilnih goriv za doseganje ciljev Unije glede razogljičenja, bi morali biti ti programi strukturirani z dvosmernimi pogodbami na razliko ali enakovrednimi programi z enakimi učinki, ki bi poleg jamstva za prihodke vključevali tudi zgornjo omejitev tržnih prihodkov zadevnih proizvodnih sredstev. Medtem ko bi se morala obveznost iz te uredbe uporabljati le za podporo naložbam v nove naprave za proizvodnjo električne energije, bi morale imeti države članice možnost, da se odločijo, da bodo programe podpore v obliki dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki odobrile tudi za nove naložbe, katerih cilj je znatna nadomestitev stare zmogljivosti z novo zmogljivostjo pri obstoječih napravah za proizvodnjo električne energije, znatno povečanje njihove zmogljivosti ali podaljšanje življenjske dobe takih naprav.

(36) Za zagotovitev pravne varnosti in predvidljivosti bi se morala obveznost strukturiranja neposrednih programov podpore z dvosmernimi pogodbami na razliko ali enakovrednimi programi z enakimi učinki uporabljati le za pogodbe v okviru neposrednih programov zaščite cen za naložbe v nove objekte za proizvodnjo električne energije, sklenjene 17. julija 2027 ali pozneje. To prehodno obdobje bi moralo biti pet let za hibridne objekte na morju, povezane z dvema ali več trgovalnimi območji zaradi zapletenosti takih projektov.

(37) Udeležba udeležencev na trgu v neposrednih programih zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programih z enakimi učinki bi morala biti prostovoljna.

(38) Obveznost uporabe dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki ne posega v člen 6 (1) Direktive (EU) 2018/2001.

(39) Čeprav Direktiva (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta ([21]) spreminja člen 4(3), drugi pododstavek, Direktive (EU) 2018/2001, se druge določbe člena 4 navedene direktive, ki določajo načela zasnove programov podpore za energijo iz obnovljivih virov, še naprej uporabljajo.

(40) Dvosmerne pogodbe na razliko ali enakovredni programi z enakimi učinki bi zagotovili, da bi bili prihodki proizvajalcev na podlagi novih javno podprtih naložb v proizvodnjo električne energije manj odvisni od nestanovitnih cen proizvodnje energije na osnovi fosilnih goriv, ki običajno določajo ceno na trgu za dan vnaprej.

(41) Načela zasnove, določena s to uredbo, bi se morala uporabljati za neposredne programe zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki. Komisija bi morala pri ocenjevanju takih dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki v okviru pravil o državni pomoči

([20]) Direktiva (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (UL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([21]) Direktiva (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).

preveriti skladnost teh pogodb ali programov s pravom Unije, ki je neločljivo povezano s pravili o državni pomoči, kot so načela zasnove dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki iz te uredbe. Pri zasnovi teh dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki bi bilo treba ohraniti spodbude za učinkovito obratovanje naprave za proizvodnjo električne energije in njeno sodelovanje na trgih električne energije, zlasti da bi se odražale tržne razmere. Komisija bi morala v okviru ocene zagotoviti, da zasnova dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki ne povzroča neupravičenega izkrivljanja konkurence in trgovine na notranjem trgu. Predvsem bi morala zagotoviti, da razdelitev prihodkov podjetjem ne izkrivlja enakih konkurenčnih pogojev na notranjem trgu, zlasti če ni mogoče uporabiti konkurenčnega postopka zbiranja ponudb. Dvosmerne pogodbe na razliko ali enakovredni programi z enakimi učinki bi se lahko razlikovali po trajanju in bi lahko med drugim vključevali pogodbe na razliko, ki temeljijo na dovajanju, z eno ali več izvršilnimi cenami ali najnižjo ceno ali pogodbe na razliko, ki temeljijo na zmogljivosti ali referenčnem merilu. Obveznost uporabe dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki se ne uporablja za programe podpore, ki niso neposredno povezani s proizvodnjo električne energije, kot je shranjevanje energije, in ki ne uporabljajo neposredne zaščite cen, kot je pomoč za naložbe v obliki vnaprejšnjih nepovratnih sredstev, davčnih ukrepov ali zelenih certifikatov. Za spodbujanje nasprotnih strank, da izpolnjujejo svoje pogodbene obveznosti, bi morale dvosmerne pogodbe na razliko ali enakovredni programi z enakimi učinki vključevati kazenske klavzule, ki se uporabljajo v primeru neupravičene enostranske predčasne prekinitve pogodbe.

(42) Kljub temu bi bilo treba omejitev, da se neposredni programi zaščite cen določijo v obliki dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki, kolikor ta omejuje vrste neposrednih programov zaščite, ki so jih države članice zmožne sprejeti v zvezi z obnovljivimi viri energije, uporabljati le za nizkoogljične tehnologije na osnovi nefosilnih goriv z nizkimi in stabilnimi operativnimi stroški ter za tehnologije, ki običajno ne zagotavljajo prožnosti za elektroenergetski sistem, pri čemer bi bilo treba izključiti tehnologije, ki so v zgodnjih fazah uvajanja na trg. To je potrebno za zagotovitev, da ni ogrožena gospodarska uspešnost proizvodnih tehnologij z visokimi mejnimi stroški, in za ohranitev spodbud za tehnologije, ki omogočajo prožnost elektroenergetskega sistema za oblikovanje ponudb na trgu električne energije na podlagi oportunitetnih stroškov teh tehnologij. Poleg tega se omejitev, da se neposredni programi zaščite cen določijo v obliki dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki, ne bi smela uporabljati za nastajajoče tehnologije, katerih uvajanje bi bilo morda primerneje spodbuditi z drugimi vrstami neposrednih programov zaščite cen. Omejitev ne bi smela posegati v morebitno izjemo za manjše obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in demonstracijske projekte na podlagi Direktive (EU) 2018/2001 ter bi morala upoštevati posebnosti skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov v skladu z navedeno direktivo. Zaradi potrebe po zagotovitvi regulativne varnosti za proizvajalce bi se morala obveznost držav članic, da uporabijo neposredne programe zaščite cen za proizvodnjo električne energije v obliki dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki, uporabljati samo za naložbe v nove objekte za proizvodnjo električne energije, ki uporabljajo vire, opredeljene v tej uvodni izjavi.

(43) Zaradi določitve zgornje meje tržnih prihodkov bi morali neposredni programi zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki državam članicam zagotoviti dodaten vir prihodkov v obdobjih visokih cen energije. Države članice bi morale za dodatno ublažitev vpliva visokih cen električne energije na zneske na računih porabnikov za energijo zagotoviti, da se prihodki, zbrani od proizvajalcev, ki so vključeni v neposredne programe zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki, ali enakovredna finančna vrednost teh prihodkov prenesejo na končne odjemalce, vključno z gospodinjskimi odjemalci, malimi in srednjimi podjetji ter energetsko intenzivnimi podjetji. Pri razdeljevanju prihodkov gospodinjskim odjemalcem bi morale imeti države članice zlasti možnost, da dajejo prednost ranljivim odjemalcem in odjemalcem, ki živijo v energetski revščini. Glede na širše koristi za odjemalce električne energije, ki izhajajo iz naložb v energijo iz obnovljivih virov, energetsko učinkovitost in uvajanje nizkoogljične energije, bi morale imeti države članice tudi možnost, da prihodke iz dvosmerne pogodbe na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki ali enakovredno finančno vrednost teh prihodkov uporabijo za financiranje naložb za zmanjšanje stroškov električne energije za končne odjemalce, pa tudi za posebne gospodarske dejavnosti, kot so naložbe v razvoj distribucijskih omrežij, obnovljive vire energije in infrastrukturo za polnjenje električnih vozil. Države članice bi morale imeti tudi možnost, da take prihodke ali enakovredno finančno vrednost teh prihodkov uporabijo za financiranje stroškov neposrednih programov zaščite cen. Prerazporeditev prihodkov bi morala potekati na način, ki zagotavlja, da so odjemalci do določene mere še vedno izpostavljeni cenovnemu signalu, tako da v primeru visokih cen zmanjšajo svojo porabo ali jo preusmerijo v obdobja nižjih cen, ki so običajno obdobja z večjim deležem proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov. Države članice bi morale zlasti imeti možnost, da upoštevajo porabo zunaj konic, da bi ohranile spodbude za prožnost. Države članice bi morale zagotoviti, da prerazporeditev prihodkov h končnim porabnikom električne energije ne vpliva na enake konkurenčne pogoje in konkurenco med različnimi dobavitelji. Ta načela ne bi smela biti obvezna za prihodke, ustvarjene na podlagi pogodb v okviru neposrednih programov zaščite cen, ki so bile sklenjene pred datumom

začetka uporabe obveznosti glede uporabe dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki. Države članice lahko razdelijo prihodke iz dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki, pri čemer ta razdelitev ne pomeni urejanja maloprodajnih cen na podlagi člena 5 Direktive (EU) 2019/944.

(44) Poleg tega bi morale države članice zagotoviti, da neposredni programi zaščite cen ali enakovredni programi z enakimi učinki ne glede na svojo obliko ne ogrožajo učinkovitega, konkurenčnega in likvidnega delovanja trgov električne energije, tako da bi ohranile spodbude za proizvajalce, da se odzivajo na tržne signale, med drugim z ustavitvijo proizvodnje, ko so cene električne energije nižje od njihovih operativnih stroškov, in spodbude za končne odjemalce, da zmanjšajo porabo, ko so cene električne energije visoke. Države članice bi morale zagotoviti, da programi podpore ne ovirajo razvoja trgovinskih pogodb, kot so pogodbe o nakupu električne energije.

(45) Zato imajo dvosmerne pogodbe na razliko ali enakovredni programi z enakimi učinki in pogodbe o nakupu električne energije dopolnilno vlogo pri spodbujanju energetskega prehoda ter zagotavljanju koristi energije iz obnovljivih virov in nizkoogljične energije za porabnike. Države članice bi morale imeti ob upoštevanju zahtev, uvedenih s to uredbo, možnost, da se same odločijo, katere instrumente bodo uporabile za doseganje svojih ciljev razogljičenja. Zasebni vlagatelji prek pogodb o nakupu električne energije prispevajo k dodatnemu uvajanju energije iz obnovljivih virov in nizkoogljične energije, hkrati pa dolgoročno zagotavljajo nizke in stabilne cene električne energije. Enak cilj lahko v korist porabnikov dosežejo tudi javni subjekti z dvosmernimi pogodbami na razliko ali enakovrednimi programi z enakimi učinki. Oba instrumenta sta potrebna za doseganje ciljev Unije glede razogljičenja z uvajanjem energije iz obnovljivih virov in nizkoogljične energije, hkrati pa porabnikom prinašata koristi poceni proizvodnje električne energije.

(46) Pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije zahteva vse večjo razpoložljivost rešitev za zagotavljanje prožnosti, da se zagotovi njihova vključitev v omrežje ter da se lahko elektroenergetski sistem in omrežje prilagodita spremenljivi proizvodnji in porabi električne energije v različnih obdobjih. Da bi se spodbujala prožnost brez fosilnih goriv, bi moral regulativni organ ali drug organ ali subjekt, ki ga imenuje država članica, redno ocenjevati potrebo po prožnosti elektroenergetskega sistema na nacionalni ravni na podlagi prispevkov operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov ter skupne evropske metodologije, o kateri se opravi javno posvetovanje in jo odobri ACER. Pri oceni potreb elektroenergetskega sistema po prožnosti bi bilo treba zaradi potrebe po razogljičenju energetskega sistema upoštevati vse obstoječe in načrtovane naložbe v zvezi z viri za zagotavljanje prožnosti, vključno z obstoječimi napravami, ki še niso priključene v omrežje, kot so prožna proizvodnja električne energije, povezovalni vodi, prilagajanje odjema, shranjevanje energije ali proizvodnja goriv iz obnovljivih virov. ACER bi moral redno ocenjevati nacionalna poročila in pripraviti poročilo na ravni Unije s priporočili o vprašanjih čezmejnega pomena. Države članice bi morale na podlagi nacionalne ocene potreb po prožnosti opredeliti okvirni nacionalni cilj glede prožnosti brez fosilnih goriv, vključno z zadevnimi posebnimi prispevki prilagajanja odjema in shranjevanja energije k temu cilju, kar bi se moralo odražati tudi v njihovih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999. Glede na te načrte bi morala imeti Komisija možnost, da pripravi strategijo Unije za prožnost s posebnim poudarkom na prilagajanju odjema in shranjevanju energije, ki bo skladna z energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 ter ciljem podnebne nevtralnosti za leto 2050. Komisija bi morala imeti možnosti, da ob tej strategiji Unije predloži zakonodajni predlog.

(47) Države članice bi morale imeti možnost, da za doseganje okvirnega nacionalnega cilja glede prožnosti brez fosilnih goriv, vključno z zadevnimi posebnimi prispevki prilagajanja odjema in shranjevanja energije, ter kadar potrebe po prožnosti niso obravnavane z odpravo tržnih ovir in obstoječimi naložbami, uporabijo programe za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv, ki jih sestavljajo plačila za razpoložljivo zmogljivost za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv. Poleg tega bi morale države članice, ki že uporabljajo mehanizem za zmogljivost, razmisliti o spodbujanju vključevanja zagotavljanja prožnosti brez fosilnih goriv, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje energije, s preoblikovanjem meril ali značilnosti brez poseganja v uporabo člena 22 Uredbe (EU) 2019/943. Države članice, ki že uporabljajo mehanizem za zmogljivost, bi morale imeti tudi možnost, da uporabijo programe za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv, če so ti programi potrebni za doseganje okvirnega nacionalnega cilja glede prožnosti brez fosilnih goriv, zlasti ob prilagajanju svojih mehanizmov za zmogljivost za nadaljnje spodbujanje vključevanja zagotavljanja prožnosti brez fosilnih goriv, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje energije. Ti programi bi morali zajemati nove naložbe v zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, vključno z naložbami v obstoječe naprave, vključno s tistimi, namenjenimi nadaljnjemu razvoju prožnosti prilagajanja odjema.

(48) Za podporo ciljem varstva okolja bi bilo treba mejno vrednost emisij CO_2, določeno v členu 22(4) Uredbe (EU) 2019/943, obravnavati kot zgornjo mejo. Tako bi lahko države članice določile standarde tehničnih lastnosti in omejitve glede emisij CO_2, ki vključitev v mehanizme za zmogljivost omejujejo na prožne tehnologije brez fosilnih

goriv ter so v celoti skladni s sporočilom Komisije z dne 18. februarja 2022 o smernicah o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo, ki države članice spodbujajo k uvedbi zelenih meril v mehanizme za zmogljivost.

(49) Ker lahko neusklajeni mehanizmi za zmogljivost pomembno vplivajo na notranji trg električne energije, je bil s svežnjem za čisto energijo uveden celovit okvir za boljše ocenjevanje potrebe in izboljšanje zasnove mehanizmov za zmogljivost. Četudi je treba nujno omejiti izkrivljanje konkurence in notranjega trga, imajo lahko mehanizmi za zmogljivost, skupaj z ustreznim regulativnim okvirom, pomembno vlogo pri zagotavljanju zadostnosti virov, zlasti med prehodom na brezogljični sistem in za medsebojno nezadostno povezane energetske sisteme. Čeprav se mehanizmi za zmogljivost ne bi smeli več obravnavati kot skrajni ukrepi, bi bilo torej treba njihovo zasnovo in potrebo po njih redno ocenjevati glede na spreminjajoči se regulativni okvir in tržne razmere. Vendar se je postopek za sprejetje mehanizmov za zmogljivost izkazal za zapletenega. Da bi se obravnavale morebitne možnosti za racionalizacijo in poenostavitev postopka za uporabo mehanizma za zmogljivost ter da bi države članice lahko pravočasno obravnavale pomisleke glede zadostnosti, hkrati pa zagotovile potreben nadzor za preprečevanje škodljivih učinkov na notranji trg, bi morala Komisija do 17. januarja 2025 predložiti podrobno poročilo o oceni takih možnosti. V zvezi s tem bi morala Komisija zahtevati, da ACER spremeni metodologijo za evropsko oceno zadostnosti virov v skladu z veljavnim postopkom, kakor je ustrezno. Komisija bi morala do 17. aprila 2025 po posvetovanju z državami članicami predložiti predloge za poenostavitev postopka ocenjevanja mehanizmov za zmogljivost, kakor je ustrezno.

(50) Pri priključitvi novih naprav za proizvodnjo in odjem v omrežje, zlasti obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, pogosto prihaja do zamud. Eden od razlogov za take zamude je pomanjkanje razpoložljive zmogljivosti omrežja na lokaciji, ki jo je izbral vlagatelj, kar pomeni, da so potrebne razširitve ali okrepitve omrežja za priključitev obratov v sistem. Nova zahteva za operaterje elektroenergetskih sistemov na ravni prenosa in distribucije, da objavljajo in posodabljajo informacije o zmogljivostih omrežja, ki so na voljo za nove priključitve na njihovem območju obratovanja, bi vlagateljem olajšala dostop do informacij o razpoložljivi zmogljivosti omrežja v sistemu, kar bi pospešilo odločanje, s tem pa bi se pospešilo potrebno uvajanje energije iz obnovljivih virov. Operaterji prenosnih sistemov bi morali navedene informacije redno, najmanj vsak mesec, posodabljati. Operaterji prenosnih sistemov bi morali objaviti tudi merila, ki se uporabljajo za določitev razpoložljivih zmogljivosti omrežja, kot so obstoječe odjemne in proizvodne zmogljivosti, predpostavke za oceno morebitnega nadaljnjega vključevanja dodatnih uporabnikov sistema, ustrezne informacije o morebitnem omejevanju energije in pričakovanja glede prihodnjega razvoja zadevnega omrežja.

(51) Poleg tega bi morali operaterji prenosnih sistemov, da bi rešili težavo zaradi dolgega odzivnega časa v zvezi z zahtevami za priključitev na omrežje, uporabnikom sistema zagotoviti jasne in pregledne informacije o stanju in obravnavi njihovih zahtev za priključitev. Operaterji prenosnih sistemov bi morali take informacije zagotoviti v treh mesecih od predložitve zahteve in jih redno, najmanj štirikrat letno, posodabljati.

(52) Ker Estonija, Latvija in Litva še niso sinhronizirane z elektroenergetskim sistemom Unije, se soočajo z zelo specifičnimi izzivi pri organizaciji izravnalnih trgov in tržnem naročanju pomožnih storitev. Napredek v smeri sinhronizacije sicer poteka, pri tem pa je eden od ključnih predpogojev za stabilno sinhrono obratovanje sistema razpoložljivost zadostnih rezerv izravnalne moči za regulacijo frekvence. Ker pa so baltske države za upravljanje frekvenc odvisne od sinhronega območja Rusije, še niso mogle razviti lastnega delujočega izravnalnega trga. Ruska vojna agresija proti Ukrajini je tveganje za zanesljivost oskrbe, ki je posledica odsotnosti lastnih izravnalnih trgov, še znatno povečala. Zato zahteve iz člena 6(9), (10) in (11) Uredbe (EU) 2019/943 ter člena 41(2) Uredbe Komisije (EU) 2017/2195 ([22]), ki naj bi se uporabljale za obstoječe izravnalne trge, še ne odražajo razmer v Estoniji, Latviji in Litvi, zlasti ker razvoj izravnalnega trga zahteva čas in nove naložbe v izravnalno moč. Estonija, Latvija in Litva bi zato morale z odstopanjem od teh zahtev imeti pravico do sklepanja dolgoročnejših finančnih pogodb za naročanje izravnalne moči v prehodnem obdobju.

(53) Prehodna obdobja za Estonijo, Latvijo in Litvo bi bilo treba po sinhronizaciji čim prej postopno odpraviti in izkoristiti za razvoj ustreznih tržnih instrumentov, ki ponujajo kratkoročne rezerve za izravnavo in druge nujne pomožne storitve, ter bi morala biti omejena na čas, ki je potreben za ta proces.

([22]) Uredba Komisije (EU) 2017/2195 z dne 23. novembra 2017 o določitvi smernic za izravnavo električne energije (UL L 312, 28.11.2017, str. 6).

(54) Predvideno je, da bodo baltske države s sinhronim območjem celinske Evrope sinhronizirane z enim dvojnim vodom, ki povezuje Poljsko in Litvo. Po sinhronizaciji bo treba zmogljivost tega voda v veliki meri ohraniti kot varnostno rezervo za primer nepričakovanega izpada v baltskem sistemu in posledičnih nenamernih odstopanj. Operaterji prenosnih sistemov bi morali še naprej zagotavljati največjo zmogljivost za čezmejno trgovanje, ki bi upoštevala mejne vrednosti varnosti obratovanja in morebitne nepredvidene dogodke v poljskem in litovskem sistemu, vključno s tistimi, ki so posledica izpadov visokonapetostnih vodov za enosmerni tok ali ločitve baltskih držav od sinhronega območja celinske Evrope. Poseben položaj te medsebojne povezave bi bilo treba upoštevati pri izračunu skupne zmogljivosti in nepredvidenih dogodkov na podlagi člena 16(8) Uredbe (EU) 2019/943.

(55) Mehanizmi za zmogljivost bi morali biti odprti za sodelovanje vseh virov, ki so zmožni zagotoviti zahtevane tehnične lastnosti, kar lahko vključuje plinske elektrarne, pod pogojem, da izpolnjujejo mejne vrednosti emisij iz člena 22(4) Uredbe (EU) 2019/943 ter vse nacionalne mejne vrednosti emisij ali druga objektivna okoljska merila, ki bi jih države članice morda želele uporabiti za pospešitev prehoda s fosilnih goriv.

(56) Za podporo ciljem varstva okolja člen 22(4) Uredbe (EU) 2019/943 določa zahteve glede omejitev emisij CO_2 za mehanizme za zmogljivost. Vendar bi morale imeti države članice, ki uporabljajo mehanizme za zmogljivost, odobrene pred 4. julijem 2019, med prehodom na brezogljični sistem in zaradi posledic energetske krize izjemoma in kot mehanizem v skrajni sili ter za omejeno obdobje možnost, da odstopajo od te omejitve emisij CO_2. Pri tem pa bi moralo biti tako odstopanje omejeno na obstoječo proizvodno zmogljivost, ki je komercialno proizvodnjo začela pred 4. julijem 2019, namreč pred začetkom veljavnosti Uredbe (EU) 2019/943. Zahtevku za odstopanje bi moralo biti priloženo poročilo zadevne države članice o oceni učinka odstopanja na emisije toplogrednih plinov in energetski prehod. Tako poročilo bi moralo vsebovati tudi načrt z mejniki za prehod z udeležbe proizvodnih zmogljivosti, ki ne izpolnjujejo zahtev glede omejitev emisij CO_2 v mehanizmih za zmogljivost. Po odobritvi odstopanja bi bilo treba državam članicam dovoliti, da organizirajo postopke javnega naročanja, ki morajo še vedno izpolnjevati vse zahteve iz poglavja IV Uredbe (EU) 2019/943, razen tistih v zvezi z omejitvami emisij CO_2. Proizvodna zmogljivost, ki ne izpolnjuje zahtev glede omejitev emisij CO_2, se ne bi smela naročati za obdobje, daljše od enega leta, in za obdobje dobave, ki ne presega trajanja odstopanja. Pred dodatnim postopkom javnega naročanja, ki je odprt za udeležbo proizvodne zmogljivosti, ki ne izpolnjuje zahtev glede omejitev emisij CO_2, bi bilo treba izvesti postopek javnega naročanja, katerega cilj je čim bolj povečati udeležbo zmogljivosti, ki izpolnjuje zahteve glede omejitev emisij CO_2, vključno s tem, da se dopusti zadostno zvišanje cen zmogljivosti, da se spodbudijo naložbe v take zmogljivosti.

(57) Komisija bi morala to uredbo pregledati, da se zagotovi odpornost zasnove trga električne energije v času krize in njena zmožnost podpiranja ciljev Unije glede razogljičenja, dodatno okrepi povezovanje trgov ter spodbujajo potrebne naložbe v infrastrukturo in razvoj trga pogodb o nakupu električne energije. Komisija bi morala na podlagi takega pregleda predložiti izčrpno poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu ter mu po potrebi priložiti zakonodajni predlog. Komisija bi morala v tem poročilu oceniti zlasti učinkovitost sedanje strukture in delovanja kratkoročnih trgov električne energije, pa tudi njihove morebitne neučinkovitosti ter možne popravne ukrepe in orodja, ki bi jih bilo treba uporabiti v kriznih ali izrednih razmerah, ter ustreznost pravnega in finančnega okvira Unije za distribucijska omrežja. To poročilo bi moralo zajemati tudi zmožnost doseganja ciljev Unije na področju obnovljivih virov in notranjega trga energije ter potencial in izvedljivost vzpostavitve ene ali več tržnih platform Unije za pogodbe o nakupu električne energije.

(58) Kolikor kateri koli od ukrepov, predvidenih s to uredbo, pomeni državno pomoč, določbe o takih ukrepih ne posegajo v uporabo členov 107 in 108 PDEU. Komisija je pristojna za ocenjevanje združljivosti državne pomoči z notranjim trgom.

(59) Ukrepi iz te uredbe ne posegajo v uporabo uredb (EU) 2016/1011 ([23]) in (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ([24]) ter Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta ([25]).

([23]) Uredba (EU) 2016/1011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o indeksih, ki se uporabljajo kot referenčne vrednosti v finančnih instrumentih in finančnih pogodbah ali za merjenje uspešnosti investicijskih skladov, in spremembi direktiv 2008/48/ES in 2014/17/EU ter Uredbe (EU) št. 596/2014 (UL L 171, 29.6.2016, str. 1).

([24]) Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).

([25]) Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).

(60) Uredbi (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.

(61) Ker cilja te uredbe, in sicer izboljšati zasnovo povezanega trga električne energije in zlasti preprečiti neupravičeno visoke cene električne energije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Spremembe Uredbe (EU) 2019/942

Uredba (EU) 2019/942 se spremeni:

(1) člen 2 se spremeni:

(a) vstavi se naslednja točka:

„(aa) izdaja mnenja in priporočila, naslovljena na enotno platformo za dodeljevanje, vzpostavljeno v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2016/1719 (*);

(*) Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 259, 27.9.2016, str. 42).“;

(b) točka (d) se nadomesti z naslednjim:

„(d) sprejema posamezne odločitve o zagotovitvi informacij v skladu s členom 3(2), členom 7(2), točka (b), in členom 8, točka (c), o odobritvi metodologij in pogojev v skladu s členom 4(4) ter členom 5(2), (3) in (4), o pregledih trgovalnih območij iz člena 5(7), o tehničnih vprašanjih iz člena 6(1), o arbitraži med regulatorji v skladu s členom 6(10), v zvezi z regionalnimi koordinacijskimi centri iz člena 7(2), točka (a), o odobritvi in spremembi metodologij in izračunov ter tehničnih specifikacij iz člena 9(1), o odobritvi in spremembi metodologij iz člena 9(3), o izvzetjih iz člena 10, o infrastrukturi iz člena 11, točka (d), o zadevah v zvezi s celovitostjo in preglednostjo veleprodajnega trga na podlagi člena 12 ter o odobritvi in spremembi skupnega predloga ENTSO za električno energijo in telesa EU ODS glede vrste podatkov in oblike ter metodologije v zvezi z analizo, ki jo je treba zagotoviti v zvezi s potrebami po prožnosti, na podlagi člena 5(9).“;

(2) v členu 3(2) se doda naslednji pododstavek:

„Ta odstavek se uporablja tudi za enotno platformo za dodeljevanje, vzpostavljeno v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719.“;

(3) v členu 4 se doda naslednji odstavek:

„9. Odstavki 6, 7 in 8 tega člena se uporabljajo tudi za enotno platformo za dodeljevanje, vzpostavljeno v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719.“;

(4) člen 5 se spremeni:

(a) v odstavku 8 se doda naslednji pododstavek:

„ACER spremlja enotno platformo za dodeljevanje, vzpostavljeno v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719.“;

(b) doda se naslednji odstavek:

„9. ACER odobri in po potrebi spremeni skupni predlog ENTSO za električno energijo in telesa EU ODS v zvezi z vrsto podatkov in obliko ter metodologijo za analizo, ki jo je treba zagotoviti v zvezi s potrebami po prožnosti, na podlagi člena 19e(6) Uredbe (EU) 2019/943.“;

(5) v členu 6 se odstavek 9 nadomesti z naslednjim:

„9. ACER predloži mnenja zadevnemu regulativnemu organu in Komisiji na podlagi člena 8(1b) in člena 16(3) Uredbe (EU) 2019/943.“;

(6) člen 15 se spremeni:

(a) v odstavku 4 se doda naslednji pododstavek:

„ACER pripravi poročilo o učinku uporabe produktov za izravnavo konic na trgu električne energije v Uniji med krizo po oceni na podlagi člena 7a(7) Uredbe (EU) 2019/943 in poročilo o učinku razvoja produktov za izravnavo konic na trgu električne energije v Uniji v običajnih tržnih razmerah po oceni na podlagi člena 7a(8) navedene uredbe.“;

(b) doda se naslednji odstavek:

„5. ACER pripravi poročilo na podlagi člena 19e(7) Uredbe (EU) 2019/943, v katerem analizira nacionalna poročila o ocenjenih potrebah po prožnosti in pripravi priporočila o vprašanjih čezmejnega pomena v zvezi z ugotovitvami regulativnega organa ali drugega organa ali subjekta, ki ga imenuje država članica.“.

Člen 2

Spremembe Uredbe (EU) 2019/943

Uredba (EU) 2019/943 se spremeni:

(1) člen 1 se spremeni:

(a) točki (a) in (b) se nadomestita z naslednjim:

„(a) ustvariti temelje za učinkovito doseganje ciljev energetske unije ter cilja, da se podnebna nevtralnost doseže najkasneje do leta 2050, zlasti okvira podnebne in energetske politike za leto 2030, in sicer tako, da se omogoči uporaba tržnih signalov zaradi povečanja učinkovitosti, večjega deleža energije iz obnovljivih virov, zanesljivosti oskrbe, prožnosti, povezovanja sistema prek več nosilcev energije, trajnostnosti, razogljičenja in inovacij;

(b) določiti osnovna načela za dobro delujoče, povezane trge električne energije, kar bo vsem ponudnikom virov in odjemalcem električne energije omogočilo nediskriminatoren dostop na trg ter omogočilo razvoj terminskih trgov električne energije, da se dobaviteljem in porabnikom omogoči varovanje pred tveganji ali, da se zavarujejo pred tveganjem nestanovitnosti cen električne energije v prihodnosti, okrepilo vlogo porabnikov in jih zaščitilo, zagotavljalo konkurenčnost na svetovnem trgu ter izboljšalo zanesljivost oskrbe in prožnost prek prilagajanja odjema, shranjevanja energije in drugih rešitev za izboljšanje prožnosti, ki ne vključujejo fosilnih goriv, zagotavljalo energetsko učinkovitost, olajšalo agregiranje porazdeljenega povpraševanja in ponudbe ter omogočilo povezovanje trgov in sektorjev ter plačilo za električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov na tržni osnovi;“;

(b) dodata se naslednji točki:

„(e) podpreti dolgoročne naložbe v proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, prožnost in omrežja, da se porabnikom omogoči, da bodo zneski na njihovih računih za energijo zmerni in manj odvisni od nihanj kratkoročnih cen na trgu električne energije, zlasti cen fosilnih goriv v srednjeročnem do dolgoročnem obdobju;

(f) določiti okvir za sprejetje ukrepov za reševanje kriz zaradi cen električne energije.“;

(2) člen 2 se spremeni:

(a) točka 22 se nadomesti z naslednjim:

„(22) ‚mehanizem za zmogljivost‘ pomeni ukrep, s katerim se zagotovi doseganje potrebne ravni zadostnosti virov, pri čemer se viri plačajo za njihovo razpoložljivost, vendar to ne vključuje ukrepov, ki se nanašajo na pomožne storitve ali upravljanje prezasedenosti;“;

(b) dodajo se naslednje točke:

„(72) ‚konica‘ pomeni uro, v kateri se na podlagi napovedi operaterjev prenosnih sistemov in, kadar je ustrezno, imenovanih operaterjev trgov električne energije pričakuje najvišja bruto poraba električne energije ali bruto poraba električne energije, proizvedene iz virov, ki niso obnovljivi viri, ali veleprodajna cena električne energije za dan vnaprej, ob upoštevanju izmenjav med območji;

(73) ‚izravnava konic‘ pomeni zmožnost udeležencev na trgu, da zmanjšajo porabo električne energije iz omrežja ob konicah na zahtevo operaterja sistema;

(74) ‚produkt za izravnavo konic‘ pomeni tržni produkt, s katerim lahko udeleženci na trgu operaterjem sistemov zagotovijo izravnavo konic;

(75) ‚regionalno virtualno vozlišče‘ pomeni nefizično regijo, ki zajema več kot eno trgovalno območje, za katero se na podlagi metodologije določi referenčna cena;

(76) ‚dvosmerna pogodba na razliko‘ pomeni pogodbo med operaterjem naprave za proizvodnjo električne energije in nasprotno stranko, običajno javnim subjektom, ki zagotavlja zaščito minimalnih plačil in omejitev presežnih plačil;

(77) ‚pogodba o nakupu električne energije‘ pomeni pogodbo, na podlagi katere se fizična ali pravna oseba zaveže k nakupu električne energije od proizvajalca električne energije na tržni osnovi;

(78) ‚namenska merilna naprava‘ pomeni napravo, povezano s sredstvom ali vgrajeno v sredstvo, ki zagotavlja storitve prilagajanja odjema ali storitve za zagotavljanje prožnosti na trgu električne energije ali operaterjem sistemov;

(79) ‚prožnost‘ pomeni sposobnost elektroenergetskega sistema, da se prilagodi spremenljivosti vzorcev proizvodnje in porabe ter razpoložljivosti omrežja v ustreznih časovnih okvirih trga.“;

(3) člen 7 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije skupaj organizirajo upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva v skladu z Uredbo (EU) 2015/1222. Operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije sodelujejo na ravni Unije ali, kadar je bolj ustrezno, na regionalni ravni, zato da čim bolj povečajo učinkovitost in uspešnost trgovanja z električno energijo za dan vnaprej in znotraj dneva v Uniji. Obveznost sodelovanja ne posega v uporabo konkurenčnega prava Unije. Z vidika njihovih funkcij, ki se nanašajo na trgovanje z električno energijo, so operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije podvrženi regulativnemu nadzoru regulativnih organov na podlagi člena 59 Direktive (EU) 2019/944 ter ACER na podlagi členov 4 in 8 Uredbe (EU) 2019/942 ter zanje veljajo obveznosti glede preglednosti in učinkoviti nadzor za preprečevanje tržne manipulacije, kakor je določeno v ustreznih določbah Uredbe (EU) št. 1227/2011.“;

(b) odstavek 2 se spremeni:

(i) točka (c) se nadomesti z naslednjim:

„(c) čim bolj povečajo priložnosti za vse udeležence na trgu, da sodelujejo v trgovanju med območji in znotraj njih, in sicer na nediskriminatoren način ter čim bližje realnemu času v vseh trgovalnih območjih;

(ca) so organizirani na tak način, da v vsakem trenutku zagotavljajo delitev likvidnosti med vsemi imenovanimi operaterji trgov električne energije tako za trgovanje med območji kot za trgovanje znotraj njih. Kar zadeva trg za dan vnaprej, imenovani operaterji trgov električne energije od ene ure pred časom zaprtja trgovanja do zadnjega trenutka, ko je trgovanje za dan vnaprej dovoljeno, predložijo vsa naročila za produkte za dan vnaprej in produkte z enakimi značilnostmi v okviru enotnega spajanja trgov za dan vnaprej na eni strani in ne organizirajo trgovanja s produkti za dan vnaprej ali produkti z enakimi značilnostmi zunaj okvira enotnega spajanja trgov za dan vnaprej na drugi strani. Kar zadeva trg znotraj dneva, imenovani operaterji trgov električne energije od časa odprtja enotnega spajanja trgov znotraj dneva do zadnjega trenutka, ko je na določenem trgovalnem območju dovoljeno trgovanje znotraj dneva, predložijo vsa naročila za produkte znotraj dneva ali produkte z enakimi značilnostmi v okviru enotnega spajanja trgov znotraj dneva na eni strani in ne organizirajo trgovanja s produkti znotraj dneva ali produkti z enakimi značilnostmi zunaj okvira enotnega spajanja trgov znotraj dneva na drugi strani. Te obveznosti veljajo za imenovane operaterje trgov električne energije, za podjetja, ki izvajajo neposreden ali posreden nadzor nad imenovanim operaterjem trga električne energije, ter za podjetja, ki jih imenovani operater trga električne energije neposredno ali posredno nadzoruje;“;

(ii) točka (f) se nadomesti z naslednjim:

„(f) so pregledni in po potrebi zagotavljajo informacije iz proizvodnih enot, obenem pa varujejo zaupnost poslovno občutljivih informacij in zagotavljajo, da je trgovanje anonimno;“;

(4) vstavita se naslednja člena:

„Člen 7a

Produkt za izravnavo konic

1. Kadar je razglašena kriza zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije v skladu s členom 66a Direktive (EU) 2019/944, lahko države članice od operaterjev sistemov zahtevajo, da predlagajo naročilo produktov za izravnavo konic, da bi dosegli zmanjšanje povpraševanja po električni energiji v času konic. Tako naročanje je omejeno na trajanje, določeno v izvedbenem sklepu, sprejetem na podlagi člena 66a(1) Direktive (EU) 2019/944.

2. Kadar je vložena zahteva na podlagi odstavka 1, operaterji sistemov po posvetovanju z deležniki regulativnemu organu zadevne države članice v odobritev predložijo predlog, v katerem so določeni dimenzioniranje in pogoji za naročilo in aktivacijo produkta za izravnavo konic.

3. Zadevni regulativni organ oceni predlog za produkt za izravnavo konic iz odstavka 2 z vidika doseganja zmanjšanja povpraševanja po električni energiji in vpliva na veleprodajne cene električne energije v času konic. V tej oceni se upošteva potreba po tem, da produkt za izravnavo konic neupravičeno ne izkrivlja delovanja trgov električne energije in ne povzroča preusmeritve storitev prilagajanja odjema na produkte za izravnavo konic. Na podlagi te ocene lahko regulativni organ od operaterja sistema zahteva, da spremeni svoj predlog.

4. Predlog za produkt za izravnavo konic iz odstavka 2 izpolnjuje naslednje zahteve:

(a) dimenzioniranje produkta za izravnavo konic:

(i) temelji na analizi potrebe po dodatni storitvi, da se zagotovi zanesljivost oskrbe brez ogrožanja stabilnosti omrežja, njenega učinka na trg ter njenih pričakovanih stroškov in koristi;

(ii) upošteva napoved povpraševanja, napoved električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov energije, napoved drugih virov za zagotavljanje prožnosti v sistemu, kot je shranjevanje energije, in učinek neopravljenega dispečiranja na veleprodajno ceno ter

(iii) je omejeno, da se zagotovi, da predvideni stroški ne presegajo pričakovanih koristi produkta za izravnavo konic;

(b) naročilo produkta za izravnavo konic temelji na objektivnih, preglednih, tržnih in nediskriminatornih merilih, je omejeno na prilagajanje odjema ter udeleženih sredstev ne izključuje iz dostopa do drugih trgov;

(c) naročilo produkta za izravnavo konic poteka s konkurenčnim zbiranjem ponudb, ki je lahko neprekinjeno, pri čemer izbira temelji na najnižjih stroških izpolnjevanja vnaprej določenih tehničnih in okoljskih meril ter omogoča učinkovito sodelovanje odjemalcev, in sicer neposredno ali prek agregiranja;

(d) najmanjša velikost ponudbe ne presega 100 kW, tudi z agregiranjem;

(e) pogodbe za naročilo produkta za izravnavo konic se ne sklenejo več kot teden pred njegovo aktivacijo;

(f) aktivacija produkta za izravnavo konic ne zmanjša prenosne zmogljivosti med trgovalnimi območji;

(g) produkt za izravnavo konic se aktivira v časovnem okviru pred začetkom ali v času odprtja trga za dan vnaprej in lahko temelji na predhodno določeni ceni električne energije;

(h) aktivacija produkta za izravnavo konic ni povezana z zagonom proizvodnje električne energije na osnovi fosilnih goriv za merilnim mestom, da bi se izognili povečanju emisij toplogrednih plinov.

5. Dejansko zmanjšanje porabe, ki je posledica aktivacije produkta za izravnavo konic, se meri glede na izhodišče, ki odraža pričakovano porabo električne energije brez aktivacije produkta za izravnavo konic. Kadar operater sistema naroči produkt za izravnavo konic, po posvetovanju z udeleženci na trgu razvije osnovno metodologijo, po potrebi upošteva izvedbene akte, sprejete na podlagi člena 59(1), točka (e), in jo predloži zadevnemu regulativnemu organu v odobritev.

6. Zadevni regulativni organ odobri predlog operaterjev sistemov, ki želijo naročiti produkt za izravnavo konic, in osnovno metodologijo, predloženo v skladu z odstavkoma 2 in 5, ali od operaterjev sistemov zahteva, da predlog ali osnovno metodologijo spremenijo, kadar ta predlog ali ta metodologija ne izpolnjuje zahtev iz odstavkov 2, 4 in 5.

7. ACER v šestih mesecih po koncu krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali na ravni Unije iz odstavka 1 po posvetovanju z deležniki oceni učinek uporabe produktov za izravnavo konic na trg električne energije Unije. V tej oceni se upošteva potreba po tem, da produkti za izravnavo konic neupravičeno ne izkrivljajo delovanja trgov električne energije in ne povzročajo preusmeritve storitev prilagajanja odjema na produkte za izravnavo konic. ACER lahko izda priporočila, ki jih regulativni organi upoštevajo pri svoji oceni na podlagi odstavka 3.

8. ACER do 30. junija 2025 po posvetovanju z deležniki oceni učinek razvoja produktov za izravnavo konic na trg električne energije Unije v običajnih tržnih razmerah. V tej oceni se upošteva potreba po tem, da produkti za izravnavo konic neupravičeno ne izkrivljajo delovanja trgov električne energije in ne povzročajo preusmeritve storitev prilagajanja odjema na produkte za izravnavo konic. Komisija lahko na podlagi te ocene predloži zakonodajni predlog za spremembo te uredbe, da bi uvedla produkte za izravnavo konic zunaj kriznih razmer zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali na ravni Unije.

Člen 7b

Namenska merilna naprava

1. Brez poseganja v člen 19 Direktive (EU) 2019/944 lahko operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov in zadevni udeleženci na trgu, vključno z neodvisnimi agregatorji, na podlagi soglasja končnega odjemalca uporabijo podatke iz namenskih merilnih naprav za zaznavnost ter obračun storitev prilagajanja odjema ter storitev za zagotavljanje prožnosti, tudi iz naprav za shranjevanje energije.

Za namene tega člena je uporaba podatkov iz namenskih merilnih naprav skladna s členoma 23 in 24 Direktive (EU) 2019/944 ter drugim ustreznim pravom Unije, vključno s pravom o varstvu podatkov in zasebnosti, zlasti Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta (*). Kadar se taki podatki uporabljajo za raziskovalne namene, se informacije združijo in anonimizirajo.

2. Kadar končni odjemalec nima nameščenega pametnega števca ali kadar njegov pametni števec ne daje potrebnih podatkov za zagotavljanje storitev prilagajanja odjema ali storitve za zagotavljanje prožnosti, tudi prek neodvisnega agregatorja, operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov sprejmejo podatke iz namenske merilne naprave, kadar so na voljo, za obračun storitev prilagajanja odjema in storitve za zagotavljanje prožnosti, tudi iz naprav za shranjevanje energije, in končni odjemalec pri naročanju storitev za zagotavljanje prožnosti ni diskriminiran. Navedena obveznost velja ob upoštevanju pravil in zahtev, ki jih določijo države članice na podlagi odstavka 3.

3. Države članice določijo pravila in zahteve za postopek potrjevanja podatkov na namenski merilni napravi, da se preverita in zagotovita kakovost in doslednost zadevnih podatkov ter interoperabilnost v skladu s členoma 23 in 24 Direktive (EU) 2019/944 ter drugim ustreznim pravom Unije.

(*) Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).“;

(5) člen 8 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Imenovani operaterji trgov električne energije dopustijo, da udeleženci na trgu z energijo trgujejo čim bližje realnemu času in vsaj do časa zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva. Od 1. januarja 2026 čas zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva ne nastopi prej kot 30 minut pred realnim časom.

1a. Regulativni organ lahko na zahtevo zadevnega operaterja prenosnega sistema odobri odstopanje od zahteve iz prvega pododstavka do 1. januarja 2029. Operater prenosnega sistema predloži zahtevo zadevnemu regulativnemu organu. Ta zahteva vsebuje:

(a) oceno učinka, v kateri se upoštevajo povratne informacije imenovanih operaterjev trgov električne energije in zadevnih udeležencev na trgu ter iz katere je razviden negativni učinek takega ukrepa na zanesljivost oskrbe v nacionalnem elektroenergetskem sistemu, stroškovno učinkovitost, tudi v zvezi z obstoječimi platformami za izravnavo v skladu z Uredbo (EU) 2017/2195, vključevanje energije iz obnovljivih virov in emisije toplogrednih plinov, ter

(b) akcijski načrt, katerega cilj je skrajšanje časa zaprtja trgovanja med območji znotraj dneva na 30 minut pred realnim časom do 1. januarja 2029.

1b. Regulativni organ lahko na zahtevo zadevnega operaterja prenosnega sistema odobri nadaljnje odstopanje od zahteve iz odstavka 1 do dve leti in pol od datuma izteka obdobja iz odstavka 1a. Zadevni operater prenosnega sistema predloži zahtevo zadevnemu regulativnemu organu, ENTSO za električno energijo in ACER do 30. junija 2028. Ta zahteva vsebuje:

(a) novo oceno učinka, v kateri se upoštevajo povratne informacije udeležencev na trgu in imenovanih operaterjev trgov električne energije ter ki upravičuje potrebo po dodatnem odstopanju na podlagi tveganj za zanesljivost oskrbe v nacionalnem elektroenergetskem sistemu, stroškovne učinkovitosti, vključevanja energije iz obnovljivih virov in emisij toplogrednih plinov, ter

(b) revidiran akcijski načrt za skrajšanje časa zaprtja trgovanja med območji znotraj dneva na 30 minut pred realnim časom do datuma, do katerega se podaljšanje zahteva, in najpozneje do datuma, zahtevanega za odstopanje.

ACER v šestih mesecih od prejema zahteve za nadaljnje odstopanje izda mnenje o čezmejnem učinku takega odstopanja. Zadevni regulativni organ to mnenje upošteva pri odločanju o zahtevi za nadaljnje odstopanje.

1c. Komisija po posvetovanju z imenovanimi operaterji trgov električne energije, ENTSO za električno energijo, ACER in ustreznimi deležniki do 1. decembra 2027 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem oceni učinek uveljavitve skrajšanja časa zaprtja trgovanja med območji, določenega na podlagi tega člena, stroške in koristi, izvedljivost in praktične rešitve za njegovo nadaljnje skrajšanje, da bi udeležencem na trgu omogočili trgovanje z energijo čim bližje realnemu času. V poročilu se upošteva učinek na varnost elektroenergetskega sistema, stroškovno učinkovitost, koristi za vključevanje energije iz obnovljivih virov in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.“;

(b) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Imenovani operaterji trgov električne energije zagotovijo produkte za trgovanje na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva, ki so dovolj majhni, z najmanjšo velikostjo ponudb 100 kW ali manj, da omogočajo učinkovito vključitev prilagajanja odjema, shranjevanja energije in majhnih proizvajalcev električne energije iz obnovljivih virov, vključno z neposrednim sodelovanjem odjemalcev in z agregiranjem.“;

(6) člen 9 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 9

Terminski trgi

1. V skladu z Uredbo (EU) 2016/1719 operaterji prenosnih sistemov izdajajo dolgoročne pravice do prenosa ali pa imajo na voljo enakovredne ukrepe, da udeležencem na trgu, tudi lastnikom objektov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, omogočijo varovanje pred cenovnimi tveganji, razen če ocena terminskega trga, ki jo na zadevnih mejah trgovalnih območij izvedejo pristojni regulativni organi, pokaže, da je v zadevnih trgovalnih območjih zadosti možnosti za varovanje pred tveganji.

2. Dolgoročne pravice do prenosa se dodeljujejo redno na pregleden, tržen in nediskriminatoren način prek enotne platforme za dodeljevanje. Pogostost dodeljevanja in zapadlosti dolgoročne prenosne zmogljivosti med območji podpira učinkovito delovanje terminskega trga Unije.

3. Zasnova terminskega trga Unije vključuje potrebna orodja za izboljšanje sposobnosti udeležencev na trgu, da omogočijo varovanje pred cenovnimi tveganji na notranjem trgu električne energije.

4. Komisija do 17. januarja 2026 po posvetovanju z ustreznimi deležniki izvede oceno učinka morebitnih ukrepov za doseganje cilja iz odstavka 3. Ta ocena učinka med drugim zajema:

(a) morebitne spremembe pogostosti dodeljevanja za dolgoročne pravice do prenosa;

(b) morebitne spremembe zapadlosti dolgoročnih pravic do prenosa, zlasti zapadlosti, podaljšanih do najmanj treh let;

(c) morebitne spremembe narave dolgoročnih pravic do prenosa;

(d) načine za okrepitev sekundarnega trga in

(e) morebitno uvedbo regionalnih virtualnih vozlišč za terminske trge.

5. Kar zadeva regionalna virtualna vozlišča za terminske trge, ocena učinka, izvedena na podlagi odstavka 4, zajema:

(a) ustrezno geografsko območje regionalnih virtualnih vozlišč, vključno s trgovalnimi območji, ki bi sestavljala ta vozlišča, in posebnimi primeri trgovalnih območij, ki pripadajo dvema ali več virtualnim vozliščem, da se čim bolj poveča korelacija cen med referenčnimi cenami in cenami na trgovalnih območjih, ki sestavljajo regionalna virtualna vozlišča;

(b) raven elektroenergetske medsebojne povezljivosti držav članic, zlasti tistih držav članic, ki niso dosegle ciljev elektroenergetske medsebojne povezanosti za leti 2020 in 2030, določenih v členu 4, točka (d)(1), Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta (*);

(c) metodologijo za izračun referenčnih cen za regionalna virtualna vozlišča za terminske trge, katere cilj je čim bolj povečati korelacijo cen med referenčno ceno in cenami na trgovalnih območjih, ki sestavljajo regionalno virtualno vozlišče;

(d) možnost, da so trgovalna območja del več kot enega regionalnega virtualnega vozlišča;

(e) načine, da se čim bolj povečajo priložnosti za trgovanje za produkte za varovanje pred tveganji, ki se nanašajo na regionalna virtualna vozlišča za terminski trg, in za dolgoročne pravice do prenosa s trgovalnih območij na regionalna virtualna vozlišča;

(f) načine za zagotovitev, da enotna platforma za dodeljevanje iz odstavka 2 ponuja dodeljevanje in olajšuje trgovanje z dolgoročnimi pravicami do prenosa;

(g) posledice predhodno obstoječih medvladnih sporazumov in pravic na podlagi teh sporazumov.

6. Komisija na podlagi rezultatov ocene učinka iz odstavka 4 tega člena do 17. julija 2026 sprejme izvedbeni akt, v katerem podrobneje opredeli ukrepe in orodja za doseganje ciljev iz odstavka 3 tega člena ter natančne značilnosti teh ukrepov in orodij. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 67(2).

7. Enotna platforma za dodeljevanje, vzpostavljena v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719, deluje kot subjekt, ki ponuja dodeljevanje dolgoročnih pravic do prenosa in olajšuje trgovanje z njimi v imenu operaterjev prenosnih sistemov. Ima pravno obliko iz Priloge II k Direktivi (EU) 2017/1132 Evropskega parlamenta in Sveta (**).

8. Kadar pristojni regulativni organ meni, da za udeležence na trgu ni dovolj priložnosti za varovanje pred tveganji, lahko po posvetovanju s pristojnimi organi, imenovanimi na podlagi člena 67 Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta (***), kadar terminski trgi zadevajo finančne instrumente, kot so opredeljeni v členu 4(1), točka (15), navedene direktive, od borz električne energije ali operaterjev prenosnih sistemov zahteva, da izvedejo dodatne ukrepe, kot so dejavnosti vzdrževanja trga, za izboljšanje likvidnosti terminskega trga.

9. Pod pogojem, da izpolnjujejo konkurenčno pravo Unije ter določbe uredb (EU) št. 648/2012 (****) in (EU) št. 600/2014 (*****) Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive 2014/65/EU, lahko operaterji trga razvijajo terminske produkte za varovanje pred tveganji, vključno s terminskimi produkti za dolgoročno varovanje pred tveganji, da se udeležencem na trgu, vključno z lastniki objektov za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, zagotovijo ustrezne možnosti za varovanje pred finančnimi tveganji zaradi cenovnih nihanj. Države članice ne zahtevajo, da se takšne dejavnosti za varovanje pred tveganji lahko omejijo na trgovanje znotraj države članice ali trgovalnega območja.

(*) Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

(**) Direktiva (EU) 2017/1132 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o določenih vidikih prava družb (UL L 169, 30.6.2017, str. 46).

(***) Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).

(****) Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).

(*****) Uredba (EU) št. 600/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 173, 12.6.2014, str. 84).“;

(7) člen 18 se spremeni:

(a) odstavka 2 in 3 se nadomestita z naslednjim:

„2. Tarifne metodologije:

(a) odražajo fiksne stroške operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov ter upoštevajo naložbe v osnovna sredstva in operativne odhodke, da se zajamejo ustrezne spodbude operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov na kratki in dolgi rok, vključno s predhodnimi naložbami, da bi se povečala učinkovitost, tudi energetska;

(b) spodbujajo povezovanje trgov, vključevanje energije iz obnovljivih virov in zanesljivost oskrbe;

(c) podpirajo uporabo storitev za zagotavljanje prožnosti in omogočajo uporabo prožnih priključitev;

(d) spodbujajo učinkovite in pravočasne naložbe, vključno z rešitvami za optimizacijo obstoječega omrežja;

(e) olajšujejo shranjevanje energije, prilagajanje odjema in povezane raziskovalne dejavnosti;

(f) prispevajo k doseganju ciljev iz celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, zmanjšujejo vpliv na okolje in spodbujajo sprejemanje v javnosti ter

(g) omogočajo inovacije v interesu porabnikov na področjih, kot so digitalizacija, storitve za zagotavljanje prožnosti in medsebojne povezave, zlasti za razvoj potrebne infrastrukture za doseganje minimalnega cilja elektroenergetske medsebojne povezanosti za leto 2030, določenega v členu 4, točka (d)(1), Uredbe (EU) 2018/1999.

3. Kadar je to ustrezno, delež tarif, ki veljajo za proizvajalce ali končne odjemalce ali oboje, zagotavlja lokacijske signale za naložbe na ravni Unije, kot so spodbude s tarifno strukturo za zmanjšanje stroškov ponovnega dispečiranja in okrepitve elektroenergetskega omrežja, in upošteva višino izgub v omrežju in povzročene prezasedenosti ter naložbene stroške za infrastrukturo.“;

(b) odstavek 8 se nadomesti z naslednjim:

„8. Metodologije za prenosne in distribucijske tarife zagotovijo spodbude operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov za najbolj stroškovno učinkovito obratovanje in razvoj njihovih omrežij, tudi z naročanjem storitev. V ta namen regulativni organi povezane stroške priznajo kot upravičene, vključno s stroški v zvezi s predhodnimi naložbami, jih vključijo v prenosne in distribucijske tarife ter po potrebi določijo cilje uspešnosti, da se operaterje prenosnih sistemov in operaterje distribucijskih sistemov spodbudi k povečanju skupne učinkovitosti sistema v njihovih omrežjih, vključno z energetsko učinkovitostjo, uporabo storitev za zagotavljanje prožnosti ter razvojem pametnih omrežij in sistemov naprednega merjenja.“;

(c) odstavek 9 se spremeni:

(i) točka (f) se nadomesti z naslednjim:

„(f) metode, ki se določijo po posvetovanju z ustreznimi deležniki, za zagotavljanje preglednosti pri določanju in oblikovanju tarif, vključno s predhodnimi naložbami, ki so v skladu z ustreznimi energetskimi cilji Unije in nacionalnimi energetskimi cilji, ter ob upoštevanju območij za pospešeno uvajanje, kakor so določena v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001;“;

(ii) doda se naslednja točka:

„(i) spodbude za učinkovite naložbe v omrežja, vključno z viri, ki zagotavljajo prožnost, in sporazumi o prožni priključitvi.“;

(8) v členu 19 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Pri dodelitvi vsakega prihodka, ki nastane zaradi dodeljevanja zmogljivosti med območji, imajo prednost naslednji cilji:

(a) zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti, vključno z nadomestilom za stabilnost;

(b) ohranjanje ali povečanje zmogljivosti med območji prek optimizacije uporabe obstoječih povezovalnih vodov z usklajenimi popravnimi ukrepi, kjer je to ustrezno, ali kritje stroškov, ki nastanejo zaradi naložb v omrežja, ki so pomembna za zmanjšanje preobremenjenosti povezovalnih vodov, ali

(c) nadomestilo upravljavcem naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju na trgovalnem območju na morju, ki je neposredno povezano z dvema ali več trgovalnimi območji, kadar se je dostop do medsebojno povezanih trgov zmanjšal tako, da upravljavec naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju ne more izvažati svojih zmogljivosti za proizvodnjo električne energije na trg, in se je, kadar je relevantno, temu ustrezno znižala cena na trgovalnem območju na morju v primerjavi s tem, da do zmanjšanja zmogljivosti ne bi prišlo.

Nadomestilo iz točke (c) prvega pododstavka se uporablja, kadar v potrjenih rezultatih izračuna zmogljivosti eden ali več operaterjev prenosnih sistemov ni dalo na voljo zmogljivosti, dogovorjenih v sporazumih o priključitvi na povezovalnem daljnovodu, ali ni dalo na voljo zmogljivosti na kritičnih elementih omrežja v skladu s pravili za izračun zmogljivosti, določenimi v členu 16(8), ali v obeh primerih. Operaterji prenosnih sistemov, ki so odgovorni za zmanjšanje dostopa do medsebojno povezanih trgov, so odgovorni za nadomestilo upravljavcem naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju. To nadomestilo na letni ravni ne presega skupnega prihodka od prezasedenosti, ustvarjenega na povezovalnih daljnovodih med zadevnimi trgovalnimi območji.“;

(9) vstavi se naslednje poglavje:

„POGLAVJE IIIa

POSEBNE NALOŽBENE SPODBUDE ZA DOSEGANJE CILJEV UNIJE GLEDE RAZOGLJIČENJA

Člen 19a

Pogodbe o nakupu električne energije

1. Države članice brez poseganja v Direktivo (EU) 2018/2001 spodbujajo uporabo pogodb o nakupu električne energije, med drugim z odpravo neupravičenih ovir in nesorazmernih ali diskriminatornih postopkov ali plačil, da bi zagotovile predvidljivost cen in dosegle cilje iz svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov v zvezi z razsežnostjo razogljičenja iz člena 4, točka (a), Uredbe (EU) 2018/1999, vključno v zvezi z energijo iz obnovljivih virov, hkrati pa ohranile konkurenčne in likvidne trge električne energije ter čezmejno trgovino.

2. Komisija pri pregledu te uredbe v skladu s členom 69(2) po posvetovanju z ustreznimi deležniki oceni potencial in izvedljivost ene ali več tržnih platform Unije za pogodbe o nakupu električne energije, ki se bodo uporabljale prostovoljno, vključno s sodelovanjem teh potencialnih platform z drugimi obstoječimi platformami za trg električne energije in združevanjem povpraševanja po pogodbah o nakupu električne energije z agregiranjem.

3. Države članice na usklajen način zagotovijo, da so instrumenti, kot so jamstvene sheme po tržnih cenah za zmanjšanje finančnih tveganj, povezanih z neplačevanjem s strani odjemalcev v okviru pogodb o nakupu električne energije, vzpostavljeni in dostopni odjemalcem, ki se soočajo z ovirami za vstop na trg pogodb o nakupu električne energije in niso v finančnih težavah. Taki instrumenti lahko med drugim vključujejo državne jamstvene sheme po tržnih cenah, zasebna jamstva ali instrumente, ki združujejo povpraševanje po pogodbah o nakupu električne energije, v skladu z ustreznim pravom Unije. V ta namen države članice zagotovijo ustrezno usklajevanje, tudi z ustreznimi instrumenti na ravni Unije. Države članice lahko določijo kategorije odjemalcev, na katere se ti instrumenti nanašajo, pri čemer uporabijo nediskriminatorna merila med kategorijami in znotraj kategorij odjemalcev.

4. Brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU jamstvena shema za pogodbe o nakupu električne energije, če jo podpira država članica, vključuje določbe za preprečevanje zmanjševanja likvidnosti na trgih električne energije in ne zagotavlja podpore za nakup energije, proizvedene iz fosilnih goriv. Države članice se lahko odločijo, da bodo navedene jamstvene sheme omejile na izključno podporo za nakup električne energije iz nove proizvodnje energije iz obnovljivih virov v skladu s politikami države članice za razogljičenje, zlasti kadar trg za pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, kakor so opredeljene v členu 2, točka 17, Direktive (EU) 2018/2001, ni dovolj razvit.

5. Programi za podporo za električno energijo iz obnovljivih virov omogočajo sodelovanje projektov, ki del električne energije rezervirajo za prodajo na podlagi pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov ali drugih tržnih ureditev, pod pogojem, da tako sodelovanje ne vpliva negativno na konkurenco na trgu, zlasti kadar obe stranki, vključeni v to pogodbo o nakupu električne energije, nadzoruje isti subjekt.

6. Države članice si pri oblikovanju programov za podporo iz odstavka 5 prizadevajo za uporabo ocenjevalnih meril, da bi spodbudile ponudnike, da olajšajo dostop odjemalcem, ki se soočajo z ovirami za vstop na trg pogodb o nakupu električne energije, pod pogojem, da to ne vpliva negativno na konkurenco na trgu.

7. V pogodbah o nakupu električne energije se navede trgovalno območje dobave in odgovornost za zagotovitev pravic do prenosa med trgovalnimi območji v primeru spremembe trgovalnega območja v skladu s členom 14.

8. V pogodbah o nakupu električne energije se določijo pogoji, pod katerimi lahko odjemalci in proizvajalci izstopijo iz navedenih pogodb, kot so kakršne koli veljavne izstopne pristojbine in odpovedni roki, v skladu s konkurenčnim pravom Unije.

9. Države članice pri oblikovanju ukrepov, ki neposredno vplivajo na pogodbe o nakupu električne energije, spoštujejo morebitna legitimna pričakovanja ter upoštevajo učinek teh ukrepov na obstoječe in prihodnje pogodbe o nakupu električne energije.

10. Komisija do 31. januarja 2026 in nato vsaki dve leti oceni, ali ovire še vedno obstajajo in ali na trgih pogodb o nakupu električne energije obstaja zadostna preglednost. Komisija lahko pripravi posebne smernice za odpravo ovir na trgih pogodb o nakupu električne energije, vključno z nesorazmernimi ali diskriminatornimi postopki ali plačili.

Člen 19b

Prostovoljne predloge za pogodbe o nakupu električne energije in spremljanje pogodb o nakupu električne energije

1. ACER objavi letno oceno trga pogodb o nakupu električne energije na ravni Unije in držav članic kot del svojega letnega poročila, objavljenega na podlagi člena 15(2) Uredbe (EU) 2019/942.

2. ACER do 17. oktobra 2024 v tesnem sodelovanju z ustreznimi institucijami in deležniki oceni potrebo po pripravi in izdaji prostovoljnih predlog za pogodbe o nakupu električne energije, prilagojenih potrebam različnih kategorij nasprotnih strank.

Kadar se v oceni ugotovi, da obstaja potreba po pripravi in izdaji takih prostovoljnih predlog za pogodbe o nakupu električne energije, ACER skupaj z imenovanimi operaterji trgov električne energije in po posvetovanju z ustreznimi deležniki pripravi take predloge, pri čemer upošteva naslednje:

(a) uporaba teh predlog je za pogodbene stranke prostovoljna;

(b) predloge med drugim:

(i) ponujajo različna obdobja trajanja pogodb;

(ii) zagotavljajo različne cenovne formule;

(iii) upoštevajo profil obremenitve odjemalca in profil proizvodnje proizvajalca.

Člen 19c

Ukrepi na ravni Unije za prispevanje k doseganju dodatnega deleža energije iz obnovljivih virov

Komisija oceni, ali lahko ukrepi na ravni Unije prispevajo k doseganju skupnih prizadevanj držav članic za dodatni 2,5-odstotni delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije Unije leta 2030 na podlagi Direktive (EU) 2018/2001, kar dopolnjuje nacionalne ukrepe. Komisija analizira možnost uporabe mehanizma Unije za financiranje energije iz obnovljivih virov, vzpostavljenega na podlagi člena 33 Uredbe (EU) 2018/1999, za organiziranje dražb energije iz obnovljivih virov na ravni Unije v skladu z ustreznim regulativnim okvirom.

Člen 19d

Neposredni programi zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko za naložbe

1. Neposredni programi zaščite cen za naložbe v nove objekte za proizvodnjo električne energije iz virov, navedenih v odstavku 4, so v obliki dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki.

Prvi pododstavek se uporablja za pogodbe v okviru neposrednih programov zaščite cen za naložbe v novo proizvodnjo, sklenjene na dan 17. julija 2027 ali po tem datumu in v primeru naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju, povezane s hibridnimi projekti na morju, povezanimi z dvema ali več trgovalnimi območji, za pogodbe, sklenjene na dan 17. julija 2029 ali po tem datumu.

Udeležba udeležencev na trgu v neposrednih programih zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko in v enakovrednih programih z enakimi učinki je prostovoljna.

2. Vsi neposredni programi zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko in enakovredni programi z enakimi učinki so zasnovani tako, da se:

(a) ohranijo spodbude za učinkovito obratovanje naprave za proizvodnjo električne energije in njeno sodelovanje na trgih električne energije, zlasti da bi se odražale tržne razmere;

(b) prepreči kakršen koli izkrivljajoči učinek programa zaščite na odločitve o obratovanju, dispečiranju in vzdrževanju naprave za proizvodnjo električne energije ali na ponudbene strategije na trgih za dan vnaprej, znotraj dneva, trgih pomožnih storitev in izravnalnih trgih;

(c) poskrbi, da sta raven zaščite minimalnih plačil in zgornja omejitev presežnih plačil usklajeni s stroški nove naložbe in tržnimi prihodki, zagotovi dolgoročna ekonomska vzdržnost naprave za proizvodnjo električne energije, obenem pa se prepreči prekomerno nadomestilo;

(d) prepreči neupravičeno izkrivljanje konkurence in trgovine na notranjem trgu, zlasti z določitvijo zneskov plačil z odprtim, jasnim, preglednim in nediskriminatornim konkurenčnim postopkom zbiranja ponudb; kadar takega konkurenčnega postopka zbiranja ponudb ni mogoče izvesti, se dvosmerne pogodbe na razliko ali enakovredni programi z enakimi učinki in veljavne izvršilne cene oblikujejo tako, da se zagotovi, da razdelitev prihodkov podjetjem ne povzroči neupravičenega izkrivljanja konkurence in trgovine na notranjem trgu;

(e) prepreči izkrivljanje konkurence in trgovine na notranjem trgu, ki je posledica razdelitve prihodkov podjetjem;

(f) vključijo kazenske klavzule, ki se uporabljajo v primeru neupravičene enostranske predčasne prekinitve pogodbe.

3. Komisija pri ocenjevanju dvosmernih pogodb na razliko ali enakovrednih programov z enakimi učinki na podlagi členov 107 in 108 PDEU zagotovi skladnost z načeli zasnove iz odstavka 2.

4. Odstavek 1 se uporablja za naložbe v novo proizvodnjo električne energije iz naslednjih virov:

(a) vetrna energija;

(b) sončna energija,

(c) geotermalna energija;

(d) vodna energija brez akumulacije;

(e) jedrska energija.

5. Vsi prihodki ali enakovredna finančna vrednost teh prihodkov, ki izvirajo iz neposrednih programov zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko in enakovrednih programov z enakimi učinki iz odstavka 1, se razdelijo končnim odjemalcem.

Ne glede na prvi pododstavek se lahko prihodki ali enakovredna finančna vrednost teh prihodkov uporabijo tudi za financiranje stroškov neposrednih programov zaščite cen ali naložb za znižanje stroškov električne energije za končne odjemalce.

Razdelitev prihodkov končnim odjemalcem je zasnovana tako, da ohranja spodbude za zmanjšanje njihove porabe ali njeno preusmerjanje v obdobja, ko so cene električne energije nizke, in da ne ogroža konkurence med dobavitelji električne energije.

6. V skladu s členom 4(3), tretji pododstavek, Direktive (EU) 2018/2001 lahko države članice manjše obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in demonstracijske projekte izvzamejo iz obveznosti iz odstavka 1 tega člena.

Člen 19e

Ocena potreb po prožnosti

1. Regulativni organ ali drug organ ali subjekt, ki ga imenuje država članica, najpozneje eno leto po tem, ko ACER odobri metodologijo na podlagi odstavka 6, in nato vsaki dve leti sprejme poročilo o ocenjenih potrebah po prožnosti za obdobje najmanj naslednjih petih do desetih let na nacionalni ravni, in sicer glede na potrebo po stroškovno učinkovitem doseganju varnosti in zanesljivosti oskrbe ter razogljičenju elektroenergetskega sistema, pri čemer upošteva povezovanje spremenljivih obnovljivih virov energije in različnih sektorjev, pa tudi povezanost trga električne energije, vključno s cilji medsebojne povezanosti in morebitno razpoložljivostjo čezmejne prožnosti.

Poročilo iz prvega pododstavka:

(a) je skladno z evropsko oceno zadostnosti virov in nacionalnimi ocenami zadostnosti virov, izvedenimi na podlagi členov 23 in 24;

(b) temelji na podatkih in analizah, ki jih zagotovijo operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov vsake države članice na podlagi odstavka 4 in z uporabo skupne metodologije iz odstavka **4** ter, kadar je to ustrezno utemeljeno, na dodatnih podatkih in analizah.

Kadar je država članica za namen sprejetja poročila iz prvega pododstavka imenovala operaterja prenosnega sistema ali drug subjekt, regulativni organ odobri ali spremeni poročilo.

2. V poročilu iz odstavka 1 se vsaj:

(a) ocenijo različne vrste potreb po prožnosti, vsaj na sezonski, dnevni in urni osnovi, za vključitev električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem, med drugim različne predpostavke v zvezi s cenami na trgu električne energije, proizvodnjo in povpraševanjem;

(b) obravnava potencial virov za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje energije, vključno z agregiranjem in medsebojnim povezovanjem, za izpolnitev potreb po prožnosti, tako na ravni prenosa kot distribucije;

(c) ocenijo ovire za prožnost na trgu ter predlagajo ustrezni blažilni ukrepi in spodbude, vključno z odpravo regulativnih ovir in morebitnimi izboljšavami trgov in storitev ali proizvodov za obratovanje sistema;

(d) oceni prispevek digitalizacije omrežij za prenos in distribucijo električne energije ter

(e) upoštevajo viri za zagotavljanje prožnosti, za katere se pričakuje, da bodo na voljo v drugih državah članicah.

3. Operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov vsake države članice regulativnemu organu ali drugemu organu ali subjektu, imenovanemu na podlagi odstavka 1, predložijo podatke in analize, ki so potrebne za pripravo poročila iz odstavka 1. Regulativni organ ali drug organ ali subjekt, imenovan na podlagi odstavka 1, lahko v ustrezno utemeljenih primerih od zadevnih operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov zahteva, da poleg zahtev iz odstavka 4 zagotovijo dodatne informacije za poročilo. Zadevni operaterji prenosnih sistemov električne energije ali operaterji distribucijskih sistemov električne energije sodelujejo skupaj z operaterji sistemov za zemeljski plin in operaterji vodikovih sistemov, da bi zbrali ustrezne informacije, kadar je to potrebno za namene tega člena.

4. ENTSO za električno energijo in telo EU ODS usklajujeta delo operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov v zvezi s podatki in analizami, ki jih je treba zagotoviti v skladu z odstavkom 3. Zlasti:

(a) opredelita vrsto in obliko podatkov, ki jih morajo operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov predložiti regulativnim organom ali drugemu organu ali subjektu, imenovanemu na podlagi odstavka 1;

(b) razvijeta metodologijo za analizo potreb po prožnosti, ki jo pripravijo operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov, pri čemer upoštevata vsaj:

  (i) vse razpoložljive vire za zagotavljanje prožnosti na stroškovno učinkovit način v različnih časovnih okvirih, tudi v drugih državah članicah;

  (ii) načrtovane naložbe v medsebojno povezovanje in prožnost na ravni prenosa in distribucije ter

  (iii) potrebo po razogljičenju elektroenergetskega sistema, da bi dosegli energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030, kakor so opredeljeni v členu 2, točka 11, Uredbe (EU) 2018/1999, ter njen cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050, določen v členu 2 Uredbe (EU) 2021/1119 v skladu s Pariškim sporazumom, sprejetim na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (*).

Metodologija iz točke (b) prvega pododstavka vsebuje vodilna merila o tem, kako oceniti sposobnost različnih virov za zagotavljanje prožnosti za kritje potreb po prožnosti.

5. ENTSO za električno energijo in telo EU ODS tesno sodelujeta pri usklajevanju operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov v zvezi s predložitvijo podatkov in analiz na podlagi odstavka 4.

6. ENTSO za električno energijo in telo EU ODS najpozneje 17. aprila 2025 ACER skupaj predložita predlog v zvezi z vrsto in obliko podatkov, ki jih je treba predložiti regulativnemu organu ali drugemu organu ali subjektu, imenovanemu na podlagi odstavka 1, ter metodologijo za analizo potreb po prožnosti iz odstavka 4. ACER ta predlog v treh mesecih po njegovem prejemu odobri ali ga spremeni. V slednjem primeru se ACER pred sprejetjem sprememb posvetuje z usklajevalno skupino za električno energijo, ENTSO za električno energijo in telesom EU ODS. Sprejeti predlog se objavi na spletišču ACER.

7. Regulativni organ ali drug organ ali subjekt, imenovan na podlagi odstavka 1, predloži poročila iz odstavka 1 Komisiji in ACER ter jih objavi. ACER v 12 mesecih po prejemu poročil izda poročilo o njihovi analizi in priporočila glede vprašanj čezmejnega pomena v zvezi z ugotovitvami regulativnega organa ali drugega organa ali subjekta, imenovanega na podlagi odstavka 1, vključno s priporočili glede odprave ovir za vstop virov za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv.

ACER med vprašanji čezmejnega pomena oceni:

(a) kako bolje povezati analizo potreb po prožnosti iz odstavka 1 tega člena z metodologijo za evropsko oceno zadostnosti virov v skladu s členom 23 ter metodologijo za desetletni razvojni načrt omrežja na ravni Unije, da se zagotovi njihova skladnost;

(b) ocenjene potrebe po prožnosti elektroenergetskega sistema na ravni Unije in njegov napovedani gospodarsko razpoložljivi potencial za obdobje naslednjih petih do desetih let ob upoštevanju nacionalnih poročil;

(c) morebitno uvedbo dodatnih ukrepov za sprostitev potenciala prožnosti pri obratovanju trgov električne energije in sistema.

Rezultati analize iz drugega pododstavka, točka (a), se lahko upoštevajo pri nadaljnjih revizijah metodologij iz navedene točke v skladu z ustreznimi pravnimi akti Unije.

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe lahko na lastno pobudo za ACER pripravi prispevek o tem, na kakšen način je mogoče izpolniti zahteve za doseganje energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050.

8. ENTSO za električno energijo posodobi razvojni načrt omrežja na ravni Unije, da se vključijo rezultati nacionalnih poročil o ocenjenih potrebah po prožnosti iz odstavka 1. Ta poročila upoštevajo operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov v svojih načrtih za razvoj omrežja.

Člen 19f

Okvirni nacionalni cilji za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv

Vsaka država članica najpozneje šest mesecev po predložitvi poročila na podlagi člena 19e(1) te uredbe na podlagi tega poročila opredeli okvirni nacionalni cilj za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, vključno z zadevnimi posebnimi prispevki tako prilagajanja odjema kot shranjevanja energije za navedeni cilj. Države članice lahko ta cilj dosežejo z uveljavljanjem ugotovljenega potenciala za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, z odstranitvijo ugotovljenih tržnih ovir ali s programi za podporo prožnosti brez fosilnih goriv iz člena 19g te uredbe. Ta okvirni nacionalni cilj, vključno z zadevnimi posebnimi prispevki prilagajanja odjema in shranjevanja energije za navedeni cilj, ter ukrepi za njegovo doseganje se odražajo tudi v celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih držav članic v zvezi z razsežnostjo ‚notranji trg energije' v skladu s členi 3, 4 in 7 Uredbe (EU) 2018/1999 ter v njihovih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih poročilih o napredku v skladu s členom 17 navedene uredbe. Države članice lahko začasne okvirne nacionalne cilje opredelijo do sprejetja poročila na podlagi člena 19e(1) te uredbe.

Po oceni, opravljeni v skladu s členom 9 Uredbe (EU) 2018/1999, Komisija po prejemu nacionalnega okvirnega cilja, ki so ga države članice opredelile in sporočile v skladu z odstavkom 1 tega člena, Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem oceni nacionalna poročila.

Komisija lahko na podlagi ugotovitev poročila, pripravljenega na podlagi prvih informacij, ki jih sporočijo države članice, pripravi strategijo Unije za prožnost s posebnim poudarkom na prilagajanju odjema in shranjevanju energije, da se olajša njuno uvajanje, ki je skladna z energetskimi in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 ter ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050. Navedeni strategiji Unije za prožnost se lahko po potrebi priloži zakonodajni predlog.

Člen 19g

Programi za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv

1. Kadar naložbe v zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv ne zadostujejo za izpolnitev okvirnega nacionalnega cilja ali, kadar je to ustrezno, začasnih okvirnih nacionalnih ciljev, opredeljenih na podlagi člena 19f, lahko države članice brez poseganja v člena 12 in 13 uporabijo programe za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv, ki jih sestavljajo plačila za razpoložljivo zmogljivost za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv. Države članice, ki uporabljajo mehanizem za zmogljivost, razmislijo o potrebnih prilagoditvah zasnove mehanizmov za zmogljivost za spodbujanje vključitve prožnosti brez fosilnih goriv, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje energije, brez poseganja v možnost teh držav članic, da uporabijo programe za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv iz tega odstavka.

2. Možnost, da države članice uporabijo ukrepe za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv na podlagi odstavka 1 tega člena, jim ne preprečuje, da svoje okvirne nacionalne cilje, opredeljene na podlagi člena 19f, izpolnijo na druge načine.

Člen 19h

Načela zasnove programov za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv

Programi za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv, ki jih države članice uporabljajo v skladu s členom 19g(1):

(a) ne presegajo tistega, kar je potrebno za stroškovno učinkovito doseganje okvirnega nacionalnega cilja ali, kadar je to ustrezno, začasnega okvirnega nacionalnega cilja, opredeljenega na podlagi člena 19f;

(b) so omejeni na nove naložbe v vire za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje energije;

(c) si prizadevajo upoštevati lokacijska merila, s čimer zagotovijo, da se naložbe v nove zmogljivosti izvajajo na optimalnih lokacijah;

(d) niso povezani z začetkom proizvodnje na osnovi fosilnih goriv za merilnim mestom;

(e) ponudnike zmogljivosti izberejo z odprtim, preglednim, konkurenčnim, prostovoljnim, nediskriminatornim in stroškovno učinkovitim postopkom;

(f) preprečujejo neupravičena izkrivljanja učinkovitega delovanja trgov električne energije, vključno z ohranjanjem spodbud za učinkovito delovanje in cenovnih signalov, ter izpostavljenost nihanjem cen in tržnemu tveganju;

(g) spodbujajo povezovanje na trgih električne energije na tržen in tržno odziven način, ob izogibanju nepotrebnih izkrivljanj trgov električne energije ter ob upoštevanju tako morebitnih stroškov povezovanja sistema kot prezasedenosti in stabilnosti omrežja;

(h) določajo minimalno raven udeležbe na trgih električne energije v smislu aktivirane energije, pri čemer se upoštevajo tehnične posebnosti sredstva za zagotavljanje prožnosti;

(i) uporabljajo ustrezne kazni za ponudnike zmogljivosti, ki ne spoštujejo minimalne ravni udeležbe na trgih električne energije iz točke (h) ali ki ne upoštevajo učinkovitih spodbud za delovanje in cenovnih signalov iz točke (f);

(j) spodbujajo odprtost za čezmejno udeležbo tistih virov, ki lahko zagotovijo zahtevano tehnično učinkovitost, kadar je analiza stroškov in koristi pozitivna.

(*) UL L 282, 19.10.2016, str. 4.“;

(10) člen 21 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice lahko pri izvajanju ukrepov iz člena 20(3) te uredbe v skladu s členi 107, 108 in 109 PDEU uvedejo mehanizme za zmogljivost.“;

(b) odstavek 7 se črta;

(c) odstavek 8 se nadomesti z naslednjim:

„8. Komisija odobri mehanizme za zmogljivost za obdobje največ 10 let. Obseg odrejenih zmogljivosti se zmanjša na podlagi načrtov za izvedbo iz člena 20(3). Države članice nadaljujejo uporabo načrta za izvedbo po uvedbi mehanizma za zmogljivost.“;

(11) v členu 22(1) se točka (a) črta;

(12) v členu 37(1) se točka (a) nadomesti z naslednjim:

„(a) izvajanje usklajenega izračuna zmogljivosti v skladu z metodologijami, razvitimi skladno s smernicami za terminsko dodeljevanje zmogljivosti, določenimi z Uredbo (EU) 2016/1719, smernicami za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, določenimi z Uredbo (EU) 2015/1222, ter smernicami za izravnavo električne energije, vzpostavljenimi z Uredbo (EU) 2017/2195.“;

(13) v členu 50 se vstavi naslednji odstavek:

„4a. Operaterji prenosnih sistemov na pregleden način objavijo jasne informacije o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na njihovih območjih obratovanja, in sicer z visoko prostorsko razčlenjenostjo in ob spoštovanju javne varnosti in zaupnosti podatkov, vključno z zmogljivostmi, za katere se zahteva priključitev, in možnostjo prožne priključitve na preobremenjenih območjih. Objava vključuje informacije o merilih za izračun razpoložljive zmogljivosti za nove priključitve. Operaterji prenosnih sistemov te informacije redno posodabljajo, in sicer vsaj mesečno.

Operaterji prenosnih sistemov uporabnikom sistema na pregleden način zagotovijo jasne informacije o stanju in obravnavi njihovih zahtev za priključitev, po potrebi vključno z informacijami v zvezi s prožnimi sporazumi o priključitvi. Take informacije zagotovijo v treh mesecih od predložitve zahteve. Kadar zahtevana priključitev ni niti odobrena niti trajno zavrnjena, operaterji prenosnih sistemov te informacije redno posodabljajo, v vsakem primeru vsaj vsake tri mesece.“;

(14) v členu 57 se doda naslednji odstavek:

„3. Operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov med seboj sodelujejo pri doslednem objavljanju doslednih informacij o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na njihovem območju delovanja, ki zagotavljajo zadostne in podrobne prepoznavnosti razvijalcem novih energetskih projektov in drugim morebitnim uporabnikom omrežja.“;

(15) člen 59 se spremeni:

(a) v odstavku 1 se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) pravila za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti na podlagi členov 7 do 10, 13 do 17, 19 in 35 do 37 te uredbe ter člena 6 Direktive (EU) 2019/944, vključno s pravili v zvezi z metodologijami in postopki izračuna zmogljivosti za dan vnaprej in znotraj dneva ter terminske zmogljivosti, modeli omrežja, konfiguracijo trgovalnih območij, prerazporejanjem in nasprotnim trgovanjem, algoritmi trgovanja, enotnim spajanjem trgov za dan vnaprej in znotraj dneva, različnimi možnostmi upravljanja, stabilnostjo dodeljene prenosne zmogljivosti med trgovalnimi območji, razdeljevanjem prihodka od prezasedenosti, podrobnostmi in posebnimi značilnostmi orodij iz člena 9(3) te uredbe glede na elemente iz odstavkov 4 in 5 navedenega člena, dodeljevanjem dolgoročnih finančnih pravic do prenosa prek enotne platforme za dodeljevanje in olajševanjem trgovanja z njimi, pa tudi pogostosti, zapadlosti in posebne narave takih dolgoročnih pravic do prenosa, varovanje pred tveganjem pri prenosu med trgovalnimi območji, postopki imenovanja ter povrnitvijo stroškov v zvezi z dodeljevanjem zmogljivosti in upravljanjem prezasedenosti ter metodologijo za nadomestilo upravljavcem naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju za zmanjšanje zmogljivosti;“;

(b) v odstavku 2 se točka (a) nadomesti z naslednjim:

„(a) pravila o priključevanju na omrežje, vključno s pravili v zvezi s priključitvijo odjemnih naprav, priključenih na prenosna omrežja, distribucijskimi napravami in sistemi, priključenimi na prenosna omrežja, priključitvijo odjemnih enot, uporabljenih za zagotovitev prilagajanja odjema, zahtevami za priključitev proizvajalcev in drugih uporabnikov sistema električne energije na omrežje, zahtevami za priključitev modulov v proizvodnem polju, priključenih na enosmerni tok, in oddaljenih pretvorniških postaj visokonapetostnega enosmernega toka ter postopki za pridobitev obvestila o odobritvi zaradi priključitev na omrežje;";

(16) v členu 64 se vstavijo naslednji odstavki:

„2a. Z odstopanjem od člena 6(9), (10) in (11) lahko Estonija, Latvija in Litva sklenejo finančne pogodbe za izravnalno moč do pet let pred dobavo izravnalne moči. Take pogodbe ne smejo trajati dlje kot osem let po pridružitvi Estonije, Latvije in Litve sinhronemu območju celinske Evrope.

Regulativni organi Estonije, Latvije in Litve lahko svojim operaterjem prenosnih sistemov dovolijo, da dodeljujejo prenosno zmogljivost med trgovalnimi območji po tržnem postopku iz člena 41 Uredbe (EU) 2017/2195, brez količinskih omejitev, in sicer do šest mesecev po dnevu, ko je sooptimizirani postopek dodeljevanja v celoti uveden in delujoč na podlagi člena 38(3) navedene uredbe.

2b. Z odstopanjem od člena 22(4), točka (b), lahko države članice zahtevajo, da se proizvodna zmogljivost, ki je začela s komercialno proizvodnjo pred 4. julijem 2019 ter ki oddaja več kot 550 g emisij CO_2 od fosilnih goriv na kWh električne energije in več kot povprečno 350 kg emisij CO_2 od fosilnih goriv na leto na inštalirani kWe, ob upoštevanju členov 107 in 108 PDEU izjemoma uporablja ali prejema plačila ali odobritev za prihodnja plačila po 1. juliju 2025 iz mehanizma za zmogljivost, ki ga je Komisija odobrila pred 4. julijem 2019.

2c. Komisija oceni učinek zahteve iz odstavka 2b glede emisij toplogrednih plinov. Komisija lahko odobri odstopanje po oceni poročila iz odstavka 2d, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) država članica je 4. julija 2019 ali pozneje izvedla konkurenčni postopek zbiranja ponudb na podlagi člena 22 in za obdobje dobave po 1. juliju 2025, katerega cilj je zagotoviti kar največjo vključitev ponudnikov zmogljivosti, ki izpolnjujejo zahteve iz člena 22(4);

(b) obseg zmogljivosti, ponujen v okviru konkurenčnega postopka zbiranja ponudb iz točke (a) tega odstavka, ne zadostuje za odpravo težav glede zadostnosti, ugotovljenih na podlagi člena 20(1), v obdobju dobave, zajetem v navedenem postopku zbiranja ponudb;

(c) proizvodna zmogljivost, ki oddaja več kot 550 g emisij CO_2 od fosilnih goriv na kWh električne energije, uporablja ali prejema plačila ali odobritev za prihodnja plačila v obdobju, ki ni daljše od enega leta, in za obdobje dobave, ki ne presega trajanja odstopanja, ter se nabavi na podlagi dodatnega postopka naročanja, ki izpolnjuje vse zahteve iz člena 22, razen zahtev iz odstavka 4, točka (b), navedenega člena in samo za obseg zmogljivosti, ki je potreben za odpravo ugotovljenih težav glede zadostnosti iz točke (b) tega odstavka.

Odstopanje na podlagi tega odstavka se lahko uporablja do 31. decembra 2028, če so pogoji iz navedenega odstavka izpolnjeni ves čas trajanja odstopanja.

2d. Zahtevi za odstopanje iz odstavka 2b se priloži poročilo države članice, ki vključuje:

(a) oceno učinka odstopanja v smislu emisij toplogrednih plinov ter prehoda na energijo iz obnovljivih virov, večje prožnosti, shranjevanja energije, elektromobilnosti in prilagajanja odjema;

(b) načrt z mejniki za prehod z udeležbe proizvodne zmogljivosti iz odstavka 2b v mehanizmih zmogljivosti do datuma izteka obdobja odstopanja, vključno z načrtom za nabavo potrebne nadomestne zmogljivosti v skladu z okvirno nacionalno krivuljo za skupni delež energije iz obnovljivih virov in oceno ovir za naložbe, ki povzročajo pomanjkanje zadostnih ponudb v konkurenčnem postopku zbiranja ponudb iz odstavka 2c, točka (a).";

(17) člen 69 se spremeni:

(a) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Komisija do 30. junija 2026 pregleda to uredbo ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži celovito poročilo na podlagi tega pregleda, po potrebi skupaj z zakonodajnim predlogom.

Komisija v svojem poročilu med drugim oceni:

(a) učinkovitost sedanje strukture in delovanja kratkoročnih trgov električne energije, tudi v kriznih ali izrednih razmerah, bolj na splošno pa tudi morebitne neučinkovitosti v zvezi z notranjim trgom električne energije ter različne možnosti za uvedbo možnih pravnih sredstev in orodij, ki se uporabljajo v kriznih ali izrednih razmerah, ob upoštevanju izkušenj na mednarodni ravni ter razvoja in novih dogodkov na notranjem trgu električne energije;

(b) ustreznost sedanjega pravnega in finančnega okvira Unije za distribucijska omrežja za doseganje ciljev Unije na področju obnovljive energije in notranjega trga električne energije;

(c) v skladu s členom 19a potencial in izvedljivost vzpostavitve ene ali več tržnih platform Unije za pogodbe o nakupu električne energije, ki se bodo uporabljale prostovoljno, vključno s sodelovanjem teh potencialnih platform z drugimi obstoječimi platformami za trg električne energije in združevanjem povpraševanja po pogodbah o nakupu električne energije z agregiranjem.“;

(b) doda se naslednji odstavek:

„3. Komisija do 17. januarja 2025 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži podrobno poročilo z oceno možnosti za racionalizacijo in poenostavitev postopka za uporabo mehanizma za zmogljivost iz poglavja IV, da se zagotovi, da lahko države članice pravočasno obravnavajo pomisleke glede zadostnosti. V zvezi s tem Komisija zahteva, da ACER spremeni metodologijo za evropsko oceno zadostnosti virov iz člena 23 v skladu s členoma 23 in 27, kakor je ustrezno.

Komisija do 17. aprila 2025 po posvetovanju z državami članicami po potrebi predloži predloge za poenostavitev postopka ocenjevanja mehanizmov za zmogljivost.“;

(18) vstavi se naslednji člen:

„*Člen 69a*

Interakcija s finančnimi pravnimi akti Unije

Ta uredba ne posega v uporabo uredb (EU) št. 648/2012 in (EU) št. 600/2014 ter Direktive 2014/65/EU v zvezi z dejavnostmi udeležencev na trgu ali operaterjev trga, ki vključujejo finančne instrumente, kakor so opredeljeni v členu 4(1), točka 15, Direktive 2014/65/EU.“;

(19) v Prilogi I se točka 1.2 nadomesti z naslednjim:

„1.2. Usklajen izračun zmogljivosti se izvaja za vse časovne okvire dodeljevanja.“.

Člen 3

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 13. junija 2024

Za Evropski parlament	*Za Svet*
predsednica	*predsednica*
R. METSOLA	H. LAHBIB